

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 50 lei.

Nagyváradon: egy óra 40 lei.

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

HEGEDŰS NÁNDOR MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dezső)-utca 6.

Színház és szobor

Elmult héten kétszer is kitűzödött a kultúresőd fekete zászlója Romániában. Egy írom és szándékosan kerülöm a kifejezést, mintha ez a csőd kizárólagosan a román kultúrát érte volna. Dehogyan! A csőd — jóllehet benne a kolozsvári román opera és a Jancu-szobor ügye sült el — nemcsak a román, de az általános emberi művelődés szomorú veresége Keleten.

A kolozsvári opera egyetlen állandó román színház Erdély területén. Másként mint erős állami szubvencióval ez az egy intézet sem prosperálhat. Ad is a kormány számára támogatást, de nem eleget. A szubvenció elégtelensége következtében az opera vérkeringése elakadt; az egyetlen erdélyi román színház művészi és műszaki személyzete sztrájkbaállt.

Jancunak, az erdélyi román küzdelemnek tragikus elbukottjának a páréves román nemzeti újjászülés első elánja szobrot akart emelni. A szoborra pályázatot irtak ki és senki román képzőművész nem reflektált a megbízatásra, mert tudott dolog volt, hogy az eredetileg két millió mü költségeire a háborúból leggyakrabban kikerült társadalmak egyike — a román — mindössze háromezer leit adakozott össze. Annyi összeget, amennyit egy jól bereklamizott s hirdetésekkel alaposan ellátott almanachnak is fel kell mutatnia!

Szobor és színház ma nemcsak művészetet jelentenek. Első sorban nemzeti-kulturális szempontból van súlya minden közegek, amit Erdélyben a magyarság megtartani, a románság emelni akar, minden póziumnak, ahonnan magyarul vagy románul hangzik el dal és gondolat. S a románság ezt a nemzeti-kulturális hangoztatást, ennek nemzeti-kulturális lobogója vagy cégere lett jutottak révbe, politikai, gazdasági és társadalmi tekintetben kiterjedt fronton elnyomuló rétegek, amikor még nem volt egészen közönyös, ki milyen jelszóval közzéköli elő magát a tömegek fölé.

És rosszhiszeműség lenne azt állítani, hogy a fiatal román állam még ifjabbban elgáriasodott osztálya tudatosan hagyja megkenni éppen azokat az ügyeket, amik legnagyobb kifejezői fenntvázolt nemzeti-kulturálisnak. Mi lehet tehát mégis az oka annak a közönynek, ami sztereotip módon románoknál is megnyilatkozik, valahány szor nemzeti ügyekért lendületesebb és tisztább áldozatkészebb cselekvést kellek demonstrálniok?

Erre a kérdésre — úgy hisszük — nem iszik távol a százpercentes igazságtól alábbi magyarázatunk.

Különösképpen az a román intellektuális generáció, mely máról-holnapra szökő nyeregbe s mely zömét alkotja a román burzsoáziának, sajnálatos folyamatoknak volt részben tanúja, részben cselekvő részese. Szemei előtt a saját nemzeti-kulturális rosszul felfogott érdekében követték el egy másik nemzeti-kulturális lealacsonyításai. Ennek a generációnak volt egy költő-minisztere, aki azt mondta: „nem a magyar kultúra romjain akarom felépíteni a románt, mert ez kész lehetetlenség.” Ennek ellenére a magyar

kulturintézmények leszerelése szakadatlan tempóban működött. A magyar színházakat lehetetlenné akarták tenni azon az uton, hogy gyöngye teherbírására rápótolják a románnyelvű társulatokat. A halvaszületett eszme prédikátorai maguk szakálára külön-külön helyeztek kilátásba a kombinált társulatok számára oly szubvenciókat, amit a kormány az egyetlen kolozsvári opera számára sem tud megadni. Magyar vonatkozású műemlékeket legjobb esetben eltávolítottak s hasonló intenciókkal folyt az áldatlan harc más vonalon is a nemromán nemzeti-kulturális megnyilatkozásaival. Következménynek nagyon természetes volt ezek után, hogy a román társadalom először a más, de később saját kulturájával szemben is a vállvonogató és tiszteletlen cinizmus lelkiplatformjára helyezkedett. A helyzet ma

Erdélyben román és magyar oldalon egyformán az, hogy lépten-nyomon felhasználják a nemzeti jelszavakat, de azok az urak, akik e jelszavak révén jólétbe avagy nobile officiumokba emelkedtek, maguk tagadják meg kötelezettségeiket, amint a legcsekélyebb áldozathozatal szüksége felmerül.

Az operaház mizériái, a Jancu-szobor csődje, ugyanannak a betegségnek tünete, amely betegség más oldalon a magyarság egy tavaly elhunyt magnásvezérének legendás fősvénységében volt diagnosztizálható.

Ennek a betegségnek pedig csak egy orvossága van. Kölcsönösen visszaállítani a tiszteletet egymás nemzeti-kulturája iránt s ha kell, törvényileg is minden kulturát minden merénnyel szemben megoltalmazni.

Kormányválság a miniszterek lemondásából

Vaitoianu és Constantinescu afférje — Bacaloglu megalapította a fascizmust

A román belpolitikának egyik legizgalmasabb eseménye Constantinescu és Vaitoianu miniszterek afférje, melynek következménye az lett, hogy úgy a belügy, mint a földművelésügyi miniszter — mint azt már jelentettük — beadta lemondását. Ennek a lemondásnak izgalmasan érdekes előzményei vannak és a legújabb bukaresti lapok a miniszterválságból kormánybukást jósolnak. A két miniszter közötti régebbi affér a pénteki minisztertanácsban robbant ki. A két miniszter lemondásának előzményeiről a román lapok ezeket írják:

Bratianu tegnap követet küldött Constantinescuhoz, felkérve őt arra, hogy beszéljék vele közvetítő tárgyalásokba. Constantinescu érdes hangon utasította el a követet:

— Két okból nem vállalkozhatom a belügyi tárca vezetésére — mondotta.

Először, mert Vaitoianu szűkség van a belügyminisztériumban, másodszor pedig, mert nem vagyok gazember.

Az én nézetem szerint a jelenlegi rendszert csak két dolog mentheti meg: az, hogy a kormány gyökeresen változtassa meg pénzügyi politikáját és az, ha az összes intrikusokat kizárják a pártból.

Duca külügyminiszter is megkísérelte, hogy közvetítsen a két haragos miniszter között, de neki sem sikerült és minden igyekezete megtörtött Constantinescu szilárd ellenállásán. Duca előtt Constantinescu kereken és röviden ezt mondta:

— Ha Bratianu tovább is ragaszkodik eddigi álláspontjához, úgy jobban teszi, ha az egész kormányt beadja lemondását.

Politikai körökben határozottan beszélnek arról, hogy a folyton fokozódó krízis a parlament hétfői megnyitó ülésén fog erőteljesen kirobbanni, mert Constantinescu hívei támadást akarnak indítani a kormányelnök ellen. Ugyanezeknek a politikai köröknek a véleménye szerint a válság megoldása felé három út vezet.

Az egyik az, hogy Bratianu Jonel kérdezze meg a parlamentet és vesse fel a bizalmi kérdést. A másik az, hogy nyújtsa be lemondását s új kormány alakítására kapva megbízást, alakítsa azt meg, de olyan emberekkel, akik a most folyó intrikáktól teljesen távol állanak. A harmadik út pedig az, ha végérvényesen és visszavonhatatlanul lemond s kabinetalakítást többé nem vállal. A válság ma már abban a stádiumban van, hogy a gyors cselekvés elkerülhetetlenül szükséges s Bratianunak már csak órák állanak rendelkezésére, hogy e három út közül válasszon.

Bukarest, október 13. A kormánynak a kezei között van az az írott parancs, amelyben a fascista-csoport Bacaloglu Sándornak parancsot ad, hogy Rosenthal lapfoglaladonost tegye el láb alól. A parancs a következőképpen hangzik:

„Október 3. 1743. szám.

A 114. számú tagnak.

A szervezet második csoportjának főnöke megparancsolja, hogy a Rosenthal-ügyben intézkedni kell. A parancs végrehajtásáról egy hónapon belül jelentés teendő. A tag felelős a segédszemélyzetért is. A parancsot kiadom az október másodikán megtartott ülés határozata alapján.”

Kezében van ezenkívül a kormánynak egy névsor is, amelyen a fascista-szervezetnek közel ezeröt száz tagja szerepel lakás-címmel és foglalkozásuk megjelölésével együtt. Igen sok köztük a köztisztviselő is s a kormány már intézkedett is, hogy ezeket a tisztviselőket a további szolgálat alól felmentsék.

Letartóztatták a hatóságok Breazu kolozsvári és Bondoc jassy-i egyetemi hallgatókat is, akik az összeesküvőknek ahhoz a csoportjához tartoznak, akiknek kötelességük volt az első csoport letartóztatása esetén a merényletet végrehajtani. Bondoc feladata lett volna Blank Maurice bankigazgatót legyilkolni.

Az ilfovi törvényszék ma tárgyalta Bacaloglu Sándor ügyvédnek, Rosenthal lapfoglaladonost merénylőjének fogvatartási ügyét. Bacaloglu kihallgatása folyamán ta-

gadta, hogy valaha is összeköttetése lett volna a fascista-csoporttal.

Bukarestből jelenti a Rador: A törvényeszkék vádtaácsa tegnapi ülésén jóváhagyta Bacaloglu ügyvéd letartóztatását. A vádtaács ülésén az ügyész megcáfolta vádolttnak azt a védekezését, hogy a merényletet magánbosszúból követte el, mert a vizsgálat kiderítette, hogy arra a fascista-szervezet adott utasítást. A vádolttnak a tárgyaláson nem volt védője.

Rosenthal állapota változatlan. A tegnapi megejtett Röntgen-vizsgálat megállapította, hogy agysérülésről nincsen szó, de a beteg beszélőképességét még nem nyerte vissza. Az orvosok remélik, hogy sebészi beavatkozásra nem lesz szükség.

A romániai ujságírók szövetsége és a bukaresti sajtószindikátus tegnap esti ülésén határozati javaslatot fogadott el, amelyben megbélyegezte a kiváló publicista ellen elkövetett merényletet.

A Magyar Párt a kormánnyal tárgyal az iskolakérdésben

Energikus állásfoglalás a magyar zsidóság üldözése ellen

Tegnap délután tartotta meg a romániai Magyar Párt intéző bizottsága rendes havi közgyűlést Kolozsvárott, amelyre a magyar kisebbség reprezentáns képviselői csaknem teljes számban Kolozsvárra utaztak Erdély más nagy, magyar városaiból.

A Magyar Párt rendkívüli fontosságú kérdésekkel foglalkozó ülését a betegen fekvő Ugron István ideiglenes elnök helyett ezuttal dr. Grandpierre Emil nyitotta meg. Megnyitójában üdvözölte a nagy számban megjelent tagokat.

Ezután a párt titkára felolvassa a mult intéző-bizottság jegyzőkönyvét. Dr. Nalczy István bejelenti az intéző-bizottságnak, hogy a Magyar Párt a tevékenységét súlyosan megbénító hadizóna-rendelet megszüntetése ügyében újabb felterjesztést intézett Románia miniszterelnökéhez, hogy a hadizónát szüntesse meg Erdély és a Bánság egész területén, mint teljesen felesleges és indokolatlan intézkedést, amelynek további fenntartására semmilyen nemű ok nincsen. Tekintettel arra, hogy Szatmár, Arad és Biharmegye nagy része még ma is a szigorított hadizóna rendelkezéseitől van megnyomorítva, az illetékes vidéki tagozatok beadványai alapján, elsősorban ezekre a területekre nézve fogják kérni a katonai hatóságokat arra, hogy a Magyar Párt itt is a rendőrhatalósági közegek jelenléte nélkül tarthassa meg üléseit. Az intéző-bizottság ezután köszönettel veszi tudomásul a Petala tábornok által eszközölt könnyítéseket.

Bejelentésében kifejti, hogy a Magyar Párt szervezeti és ügyviteli szabályzata már sajtó alatt van s ezeket rövidesen a Párt vidéki tagozataihoz fogják juttatni, hogy ennek alapján a Magyar Párt vidéki szervezeteit is megkezdjék kiépíteni.

A választói névjegyzékek kiigazítására vonatkozólag a kiküldött bizottság bejelentette, hogy a törvények és az alkotmány értelmében a választói névjegyzékek kiigazítása ügyében a semmitőszékhez felebezni nem lehet.

Ezután az ülés legfontosabb pontjára, az iskolakérdés megtárgyalására került a sor. Dr. Grandpierre Emil elnök referált az iskola-ügy eredeti fázisáról. Az intéző-bizottság elhatározta, hogy a miniszterelnökhöz új memorandumot intéz.

Határozatilag kimondja a párt, hogy a magyar iskolák védelmét legszentebb kötelességének tekinti és a már megalakított bizottságok útján minden idevonatkozó kérdést alapos megvitatás tárgyává tesz,

hogy az egyházak dolgával karöltve, az egyöntetű eljárás és a siker mind a két ügyben biztosítva legyen. A magyar iskolák kérdésében a kormánnyal való tárgyalásra a párt dr. Bernády Györgyöt, dr. Gyárfás Elemért és dr. Zima Tibort kéri fel.

Majd Paál Árpád olvasta fel az alábbi határozati javaslatot: A magukat magyar nemzetiségűeknek valló, magyar anyanyelvűkhöz és kulturájukhoz ragaszkodó zsidó polgártársaink magyar mivoltának rendszeres kétségbevonását az emiatt való különös hajszolásokat, gyermekeik magyar nyelven való oktatásának eltiltását, szóval: mindazokat a kormányzati, politikai stb. hivatalos és társadalmi kezeléseket, melyekkel említett polgártársainkat a magyar népkisebbségek kebeléből minden módon kiszakítani akariák,

a magyar népkisebbség egyik leg-súlyosabb sérelmének minősítjük s ugyanazon népkisebbség nemzeti és nyelvi szabadságába való olyan beavatkozásnak tartjuk, amely sem emberies, sem tudományos, se történelmi, sem jogi és erkölcsi felfogásokkal, sem a népszerűet elveivel össze nem egyeztethető.

Ezt az álláspontját a Magyar Párt minden lehető módon kinyilvánítja. Másfelől pedig a kormánnyal és az irányadó körökkel lefolytatandó tárgyalások során ennek az álláspontjának teljes meggyőződéssel és önérzettel kifejezést ad és ennek megfelelő elismerést fog az illető ténnyektől kívánni.

* Szép férfi frizúrához elengedhetetlen a Brázay brillantin. Kapható mindenütt,

LEGELEGÁNSABB
öltöny, felöltő
és télikabátok

HORBÁTZ

uriszabónál készülnek

St. Gen. Mosolu (v. Mezey
Mihály u. 4. a sarok üzlet).

A katolikus nagygyűlés

A szombati és vasárnapi program

Nagy ünnepségre készül Nagyvárad társadalma. Október 20-21-én ünnepli meg a Szent László-templom kétszázados jubileumát. Templom, amely körül két évszázadon át viharzott el a város közönségének fájdalma, öröme és súlyos történelmi idők. Ki látta fejlődésünket s velünk élt lelkünknek minden örömeiben, fájdalmában. És erre a nagyszerű ünnepségre rendezte egyuttal az erdélyi katolikus népszövetség országos kongresszusát, amelyre Erdély minden tájékról százak és százak jönnek falaink közé.

Valláskülönbség nélkül vesz részt Nagyvárad társadalma e díszes ünnepségeken, amelynek lefolyásáról a következő gazdag program beszél:

Első nap 1923. október 20-án, szombaton: Reggel 9 órakor: Veni Sancte. csendes szentmise a váradoszsi plebánia templomban. Mondja Széchenyi Miklós gróf, váradi latin szertartású püspök. D. e. 10 órakor: az Erdélyi Róm. Kath. Népszövetség közgyűlése a Kath. Kör nagytermében. Str. Printul C. 3. 1 órakor: társasbéd a Kath. Kör helyiségeiben. D. u. 3 órakor: 1) Az Erdélyi Róm. Kath. Népszövetség hitbuzgalmi szakosztályának alakuló gyűlése az Orsolya-zárda nagytermében, Str. Printul C. 3.; 2) Az Erdélyi Róm. Katholikus Népszövetség szoc. szakosztályának alakuló gyűlése a Kath. Legényegylet nagytermében, Str. Alexandri 13. Este 7 órakor: Ünnepi hangverseny a Kath. Kör nagytermében belépti-díjjal.

Második nap, 1923. okt. 21-én, vasárnap: Reggel 9 órakor: Ünnepi mise a 200 éves Szent László-templomban. A mise mondására felkérve a pápai nuncius. A szentbeszédet tartja dr. Karácsonyi János c. püspök, püspöki helynök. Nagyvárad. D. e. 11 órakor: Diszgyűlés a Kath. Kör nagytermében. D. u. 4 órakor: Az Erdélyi Róm. Kath. Népszövetség tudományos és irodalmi szakosztályának matinéja a Kath. Kör nagytermében. D. u. 6 órakor: Szentbeszéd a Szent László-templomban. Tartja: dr. Némethy Gyula prépost-kanonok Nagyvárad. Utána eucharisztikus körmenet a Szt. László-téren, vezetésére felkérve a pápai nuncius. Utána Te Deum.

Dorian Filmszínház

Vasárnap

Hétfő

A kincses sziget

Stevenson regénye 5 felvonásban.

Ezt megelőzi egy 2 felv. SEFF-kép

A mai, vasárnap 3 órás előadás mérsékelt helyáru.

Dorian film.

Dorian film.

Costüm, felöltő és öltöny szövetek.

Szőnyeg függöny plaidek és paplanok. „Schroll” Schiffonok, vásznak, asztalnemdek.

Fehérnemű és BABY-kelengyék. Rövidáru és szabó kellékek beérkeztek.

Perzsaszőnyeg szövőde

Szővő, valamint leszövő és felvető fonalak nagy választékban. Eladás nagyban és kiskisben.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza

Bonyodalmak dr Fráter Imre végrendelete körül

Dr Fráter Imre, a biharmegyei közpórház volt igazgató-főorvosa, aki álmosdi birtokán nemrégiben meghalt, tudvalevően igen gazdag ember volt. Vagyona egyrészt örökölte, a régi Fráter birtokot Álmosdon, de azonkívül is ismert szorgalmával nagy vagyont gyűjtött. Hirneves ebész volt évtizedeken át és keresményét szorgalmasan összegyűjtötte úgy, hogy nem volt titok, hogy Fráter Imre a város egvagyonosabb emberei közé tartozik.

Halála után végrendelete maradt, amely a családban nagy bonyodalmakra adott okot. A végrendeletet dr Fráter Pál, volt nagyvárad, jelenleg debreceni ügyvéd magyar nemzetgyűlési képviselő el szerkesztette dr Fráter Imre és abban nagy vagyonról rendelkezik. A végrendelet vagyon két részből áll. Értékpapirok, főleg a Pesti Hazai Takarékpénztár részvényeiből, amelvek ma tudvalevően magas árfolyamon állanak. A másik rész az álmosdi hatszáz holdas prima birtok.

A birtok haszonélvezeti jogát felesége hagyta Fráter Imre, az értékpapirok mellett pedig úgy intézkedett, hogy részben letben levő nővérét: Fráter Erzsit, részben pedig testvérének: néhai Fráter Zoltannak unokáját, Fráter Györgyöt illetik. Fráter György kiskorú és fia Fráter Emil agyszalontai földbirtokosnak, volt magyar országgyűlési képviselőnek.

A hatszáz holdas álmosdi földbirtokot dr Fráter Imre a debreceni református egyházmegyének hagyományozta. Özvegye halála után, aki életében a haszonélvezetet írta, teljes egészében az egyházmegye tulajdonába megy át a birtok azzal a rendeltetéssel, hogy mint alapítvány kezeltesse és kamataiból mindenkor a Fráter-család gyermekei neveltesse. A Fráter-család tudvalevően nagykiterjedésű és mindig egy-két Fráter-fiu tanul a debreceni kollegiumban.

Főbb vonásaiban ez a végrendelet tartalma. De amint most értesülünk, a Fráter-család egyes tagjai perrel fogják megtagadni a végrendeletet azon a címen, hogy az álmosdi birtok ősi birtok lévén, az u. n. ági-vagyonra igényt tartanak. Elsősorban áll ez a jog Fráter Emil

nagyszalontai földbirtokosra, mint legközelebbi vérokonra. Az álmosdi birtokos ugyanis mint fentebb említettük, Fráter Imre örökölte édes apjától két testvérel: Zoltánnal és Erzsivel együtt. Később azonban Zoltán és Erzsit testvérei részét megváltotta pénzen s az egész birtok tulajdonába ment át. A magyar örökösödési jog az ági-vagyonról külön intézkedik s annak paragrafusai alaján inditanak néhai Fráter Imre rokonai pert az ősi föld visszaszerzése iránt, melyet a hagyakozó, régi protestáns szokás szerint egyházának kívánt ajándékozni.

Homokóra

Írja: Pátfy Gúlcsey Irén

Teljes reverenciával üdvözlöm mindazokat, akik ennek a lapnak hasábjairól írásaimat olvasni szokták és jelentem nekik, hogy rövid, de fáradságos szabadságomból ime megérkeztem.

Olyan jól esik most nekem egy hónap elmúltán hozzájuk szólhatni, mintha valami iradatlan utról tértem volna meg, nempedig csak innen az első szakaszhatártól, ahol turista bravurt legjöllebb felebarátom cipője ormán fejthettem ki.

Lehetnek, akik azt mondják, hogy mindez nem érdekes. Elhiszem. Siófokról, Chamonixból, vagy Wiesbadenről mindenesetre tarkább élményeket mesélhettem volna. De könyörgöm, Siófokon már a Thutan-Kamen thoiletteket is lenézik az emberek, Chamonixot úgy elárasztották a foglalkozás-nélküli királyok, Wiesbaden a drágaság oly elérhetetlen magasságában lebeg, hogy meg kell bocsátaniok, amért nem jártam ott.

Azért innen, mitőlünk is akadnak némely mondanivalóim. Afféle szubjektív dolgok, melyek sohasem válnak egy cikknek tulnag érdemére, mert a betűkön át látom magát az író — és ez öreg hiba — de mindezt bölcsen tudva, ezáltal előre megfontolt szándékkal mégis ebbe a hibába akarok esni.

A szabadságomról fogok szólni, mely alatt — mint főntebb bátorkodtam megjegyezni —

sikerült jó alaposan elfáradnom. Hölgyeim, uraim, valahogyan azt ne higgyék, hogy egyedül magam értelmeztem így, ilyen erőt és energiát abszorbeáló módon a vakációt, azt a fogalmat, mely eddig a heverőségek, tejkura és a teljes téltenség fogalmával volt bennünk azonos. El kell árulnom Önöknek, ha még nem tudnak, hogy a szabadságos éppugy, mint minden közös-sorsu ember-csoport, élénk érdeklődéssel viseltetik egymás dolgai iránt és intenzív, szinte bajtársi érintkezést tart fenn. Így történt, hogy rövid pár nap alatt bepillantást nyerve a környék szabadságos-koloniájának belső életébe, azt vettem észre, hogy a heverőségek, tejkura és abszolút téltenség következetesen minden egyedénél hiányzott.

Ellenkezőleg! Egy hölgy — gondolom a pénzügyigazgatóságtól — olyan viharos buzgalommal varrta az ezüstgyöngyöket különböző estélyi cipők csattjára, mintha csak ezután akarna még érdemeket szerezni magának a szabadságra. Egy ur — mondjuk a törvényszékről — naponta hét darab képereteket fabrikált egy cégnek, egy másik hivatalnok-kisasszony pedig egyenesen cédulát ragasztott az ablakába, mely szerint „Női ruha varrást sürgősen elvállal”.

Főlöstleges volna föllebbentennem a leplet egyenkint valamennyi vakációs kor- és kartársam napi életéről, elég, ha ezt a néhány példát tárom szem elé. Megszoktuk már ugyanis, hogy minden apró kis tünetet kivetítsünk a világ horizontjára s onnan fejjünk belőlök következtetést aztán. Hát instálom szépen, soha jobb alkatom erre! Van itt előtünk, köröttünk, a vakáció fogalmát gyökeresen megváltoztató, kétszeresen dolgozó fölhatványozott produkciója, lóto-futó, kereső, termelő, inszakadásig tevékeny, csakazértis élni akaró hivatalnok-szabadságosok látványában egy olyan korkép, hogy sem a Ruhr-vidék, sem a napi történelem bármely más oldala jellemzőbbet föl nem mutathat. Ennél különöb, egy passzivitással, csöndes ellankadással vádolt fajra kiáltóbban biztatót keresve se találhatnánk.

Beköszöntökepp ezt testem el Önöknek Lussin helyett Loco, és első üdvözlétképp legyen szabad odafüggesztenem a kishitűek, csüggedők kereső szeme elé.

Ady Lajos, Ady Endréről

A költő első teljes életrajza.

Írta: Kardos Albert.

(Vége.)

Nemcsak önmegtagadó elfogulatlanra, hanem nagyfokú tapintatra volt büksége az életrajzírónak, mikor Ady Endre szerelmeiről kellett beszélnie, jobban mondva arról a két nőről, akik közül az egyikhez a szív örök jogai, másikhoz a házasság törvényes kapcsolai kötöttek. Léda-ról van szó, a „Vér és arany” kötet muzsájáról, arról a nőről, akinek a neve éppen úgy összeforrott az Adyéval, mint Lilla a Csokonaiéval, mint Liza Kisföldy Sándoréval, vagy még inkább mint Gina a Vajda Jánoséval. Ez a nő valamint él a költőnek volt felesége, Boncza Berta urnő is, aki kevés híján egy évig (1915—1919) volt hűséges életasa a testi-lelki összeomláshoz feltartóztatlanul közeledő Ady Endrének. Valóságos diplomáciai művészet az, amit az életrajzíró teljesít a szerelmesről és a feleségről szóló fejezetekben. Szinte hiánytalanul kielégíti a közönségnek jogos tudóságot, amely a költőt, kivált a halottat nem tekinti magánembernek, de viszont a tapintat csodás érzésével vigyáz az életrajzíró arra is, hogy az érdeklődők, akiknek Ady Endréhez való viszonyuk mégis csak az ő magánügyük volt, seminemű vonatkozásban meg ne bántassanak. Tudjuk, hogy Ady Endre még tanidebb ideig viselte az özvegyi fátyolt,

mint Petőfiné; az életrajz az özvegynek a lépésével nem foglalkozik; jól teszi; azonban ha engem megkérdeneznek, minden bővebb fejtegetés nélkül, de éppen az életrajz közléseire támaszkodva határozottan azt felelem: Boncza Berta urnőnek erkölcsileg is, jogilag is szabad volt nevével és kezével rendelkeznie.

Az életrajznak gazdag anyagából a „Nagyvárad” olvasóit bizonyára közelebből érdekelheti a várad, a VIII. fejezet, jobban mondva mindaz, ami a költő életében várad vonatkozású. Ady Endre majdnem négy évet (1900—1903) tölt a Körösparti Párizsban s ezekre az évekre mindig úgy tekintett vissza, mint zilah diákságának boldog korszakára. Tulajdonképp itt is az volt a foglalkozása, mint előzőleg Debrecenben, ujságíró volt előbb a kormányparti „Szabadság”, aztán a mind progresszivebb irányba csapó „Nagyvárad Napló” kötelékében. De ezt a várost, a pakfongnak csufolt Nagyváradot sokkal jobban szerette, mint a zsiros Debrecen. Ezt könnyebb megállapítani, mint megmagyarázni. De talán abban kereshetjük az okát, hogy Nagyvárad aratja azokat a hírlapírói babérokat, amelyek nevét országosan ismertté tették, főképp a Somló Bódóg ügyében, akinek tanári széket egy egész klerikális tábor hajszája ellen megvédte, Nagyváradon szövédték Nagy Endrével, Biró Lajossal azok a báráti kötelékek, amelyekhez haláláig hű maradt, végül Nagyváradon ismerkedett meg Léda-val, azzal a nővel, aki elha-

tározó befolyással volt egész életére, jövőendő költői pályájára.

Az életrajznak sokoldaluan gazdag, változatosan érdekes anyaga teljesen megfelelő formába van öntve; a könyvnek közvetlen könnyed, élénk, sokszor bizalmasan fesztelen az előadása. Ady Endre a hírlapírás terén szerezte első babérait; úgy látszik, a hírlapírói készségét, a zsurnaliszta vénát öccse, Lajos is örökölte, mert ebben a művében meg van a jó zsurnalisztának minden jó tulajdonsága. Az életrajznak az I—XV. fejezete tizenöt tárcának, eleven tollal és hírlapi könnyedséggel megírt tárcának a benyomását teszi, amelyek gyakran emlékeztetik az embert Mikszáthnak Jókairól szóló életrajzára.

Ami fogyatkozása vagy hibája van az előadásnak, az is mintha az ujságíró rovására esnék. A szerző gyakran nem annyira írónak, mint társalgónak érzi magát és fesztelen társalgás (majdnem azt írtam: diskurálás) közben több dialektikus szót (sűrjen, sűrjebb) és kivált sokkal több idegen kifejezést (skepszis, persuadeál, konkrét, eliminál, studium, abszolvál, kompevdium, 67—8 lp.) megenged magának, mint amennyit az irodalmi nyelv hajlandó megtűrni. Az ujságírói könnyedségből magyarázható, hogy egy-két adata nem eléggé pontos, így például, mikor Ady Endrének Móricz Zsigmonddal való személyes ismeretségét 1910-ből származtatja, holott a Nyugat-nak 1909. évi debreceni felolvasó ülésén már együtt

Pillanatsfelvételek

a Reinitz-ügyben

(Szatmár okt. 8.) Az európai érdeklődés centrumába került Reinitz-ügy — bevallhatjuk — több hetes szorgos nyomozás és lelkiismeretes kutatás után teljesen negatív eredményt mutat fel. A legnagyobb apparátussal lefolytatott vizsgálat alatt a feltalált nyomok mentén támadt rés, — mely már-már pillanatnyi kedvező megvilágítással betekintést engedett nyerni a titkos emberlűntető műhelyekbe, — állandóan betömődik és mindennap új nyomozás felvételét jelenti a hatóságok számára. Szatmár-város újságolvasó és híréhes közönsége fáradhatatlan munkabírással szövi át magát a Reinitz-meséket új pókhálókkal. Ezer új kombináció, ezer új nyom és bűnjel, új áldozatok előkerülése: mindennapi, sőt óránkénti hírei a szatmári Reinitz-börzsnék, ahol csoportok között még mindig áll a vita: *bűnös-e Reinitz, avagy minden csak legenda, szabadlábra helyezik-e, vagy majd véglegesen felmentik?*

A tömegpszichózis buvárainak külön tanulmány lehetne most Szatmár, ahol a nap minden órájában új hírfelhők rohannak végig az utcákon és mire azon hírek a Pannónia-kávéházból a gettószerű Bátor-utcaig érnek, már Reinitz a harminchatodik áldozatát temeti odvas fa gyomrába, vagy igen — az ellenkező pólus! — most helyezték szabadlábra sűrű bocsátnatkérések közben.

Valami különös, misztikus levegő szötte be a atomjaival a várost és mintha minden szellőből, porszemkavarásból Reinitz neve piroskana elő eltűnt emberek vérével-festetten. Tömegszuggeszció hatása alatt van Szatmár és mintha ön-hipnozissal akarna behatolni a Reinitz sejtelemben, mindenki kezében a környéken szétterjesztett Reinitz-fénykép, egy szakállas, komor fej, éles szuró kellemetlen tekintet, hideg, matszó pillantás a rámeredő kíváncsi arcra.

Kétségtelenül nagy és izgatón érdekes bűnügy a Reinitzé. De mindennél érdekesebb a tömeglélektan jelentkezése egy ilyen kriminológiai eset kapcsán. Mert a háború előtti években minden gyerek, minden kereskedő, minden klérus-ember, intellektuál, tanár, keresztény

aratják a tapsokat. Az már nem újságírói, hanem inkább tanári szokás, hogy a szöveget teletűzdeli jegyzetekkel. Nem mondhatnók, hogy ezek a jegyzetek főleg eszék vagy érdektelenek, de a szerző néha nagyon is elkalandozik, idegen területre is téved, így mikor az Ady családnevben rejülő Ad helységnevből akarja kihozni a helységnevek (Várad, Ravasz stb.) képzőjét, holott ennek a képzőnek más a magyarázata.

Mindezek igazán apró foltok, amelyeket talán csak a kritikusi szem vesz észre, az a kritikusi szem, amely előtt — áldás-e vagy átok, nem tudni — mindig ott van a legkisebb hibát is észrevező nagyító üveg.

Ady Endrének ez az első teljes életrajza, mint könyv, mint sajtótermék is figyelemre méltó. A mű Amicus kiadásaként jelent meg, jó papíron, szép betűkkel, kitűnően sikerült 13 illusztrációval és egy Ady-térképpel, amihez csak egy névmutató kellene, hogy a könyv kedvességét, érdekességét még a könnyen használhatósága is fokozná. Ezt majd a második kiadás pótolja, amelyet a mű bizonyára meg fog élni.

Ady Endre és Ady Lajos nevét eddig csak az érmindszenti református anyakönyv kapcsolta össze: a két név ezentúl a magyar irodalomtörténetben is egybe lesz forrva. A testvérséget, ha nem a halál megszokította, az írói hivatottság feljuttítja és elmulthatatlanná teszi.

Debrecenben, 1923 szeptember havában.

zsidó, mohamedán: mind-mind egyforma érdeklődéssel kísérte volna az ilyen nagyarányu bűnügy fejleményeit, de nem jutott volna eszébe senkinek Reinitzban faji visszatükröződést látni és még kevésbé propaganda eszközt keresni világnézeti harcokhoz és faji differenciák megoldásához.

Ma pedig ez van! Ma fascista és ébredő faji intrazigensek „lám-lám”-ot kiáltanak megriadt zsidó arcok felé, nagy szakállu, zsidó kaftánosok pedig minden pénzéhségük és fukarságuk dacára vagyunk morzsáit is odaadnak, ha messiási csoda beigazolná Reinitz intaktségét és becsületességét, Ezer ajkon ezer vita és mind-mind Reinitz felől ki, Ruhrvidéki megszállásból a Reinitz-ház bűnügyi zárlata, Lenin ellenes vitából „lám ez a Reinitz is milyen tömeggyilkos” felkiáltás jegecsedik ki. Nincs az a tudományos vita, az az éles világnézeti, vallási, faji vagy társadalmi eszmecsere, mely pregnansabban mutatkoznék meg, mint a Reinitz-ügy utcai tárgyalásánál. Ahol kaftánosok vitatkoznak, ott komornézeti szemek merednek egymásra: *nem, nem tehetted, a zsidó nem gyilkol soha, a Katholikus Élet* című klerikális lap viszont lakonikusan, egysorba adta tudtul olvasóinak a nagy szenzációt, ilyen tartalommal:

— Reinitz Jakab nevű szatmári zsidót hét ember meggyilkolásával vádolnak!

Egy filozemita tanár ismerősöm mondta a napokban:

— Higyje el, nem is gondoltam volna, hogy zsidó tegyen ilyent!

Vaskos kötetet lehetne összeírni egy lélekbuvárnak a szatmári utca pillanatokként változó, felviharzó, kíváncsiszkodó, elítélő és bizó hangulatáról, minden ember másként látja Reinitzt és minden ember a maga eszméi igazolását, vagy történelmi adottságok tagadását látja a többszöri rablógyilkossággal vádolt Reinitz Jakab-khaotikus bűnügyében.

Ezen tömeglélektani észrevételekhez adalékkul csatoljuk azt az esetet, mely az elmúlt zsidó ünnepek alatt történt a szatmári törvényszék fogházában és a mely esetet napokon keresztül élénken pertraktáltak a társadalom minden rétegében és mindenütt lehetetlen hozzáadással, megjegyzéssel és véleménylésszűrővel fűszerezték. Ezeken a zsidó ünnepeken szokás volt eddig, hogy a zsidó rabok számára külön kis alkalmi imaházat rendeztek a zsidó foglyok vallási megnyugtására. *Jelen alkalommal ez elmaradt*, Reinitzre való tekintettel, akit ujabban hallgatással és mellőzéssel akarnak vallomásra puhítani és konokságában megtörni. Máskor ez az eset nem jelentett volna mást, mint szigorú őrzetet Reinitz felett, ma azonban ez is alkalom hangos vitákra és kombinációkra.

A vádlott Reinitz pedig ezalatt hihetetlen nyugalommal és idegerővel állja a vizsgálatok és kihallgatások minden rafinériáját. egy pillanatig sem jön zavarba a legkompikáltabb kérdésnél, viszont az ujabban kísérletbe vett negligálása és elhanyagolása sem hozza ki a sodrából. Bűnösségétől, vagy ártatlanságától eltekintve, egy mindenképpen csodálatos akaraterejű, vasidegzetű emberrel állanak szemben a nyomozó hatóságok, egy emberrel, aki sziklaszilárdan vallja ártatlanságát hitét és igyekszik denunciansok, betegképzeletű asszonyok mártírjának kiállítani személyét.

Reinitzt a napokban, utolsó kihallgatásánál állítólag ezzel a ravasz és hirtelen kérdéssel rohanta meg minden átmenet nélkül dr. Déry vizsgálóbíró:

— Mondja Reinitz, a felesége tudott az ügyekről?

Reinitz rendithetetlen nyugalommal, ajkán csaknem láthatatlan mosollyal felelt:

— Kérem bíró ur, vem volt miről tudjon!

Öt perc múlva az utcákon természetesen már egymásnak adták át az auten-

tikus helyről szerzett információt az emberek:

— Reinitz bevallotta, hogy a felesége tudott a gyilkosságról!

Farkas László.

Tizenöt éves váradi leány mozi-primadonna lesz Amerikában

A színház körül napok óta stilusos őszi borogás érzékelhető. Minden színész őszi ruhafelszerelésnek előteremtésén fáradozik, ami nem kis gond mai nehéz időben. A férfiaknál is súlyos gond a színpadi és utcai ruhák beszerzése, hát még a nők, akik mindig választékosak, elegánsak, mintha életben is hercegnőket alakítanának... A művésznők gondja is súlyos, különösen most, amikor egymásután jönnek a bemutatók s minden bemutatóra ruha, sőt ruhák kellenek.

Új darabok bemutatói egymásután fognak vetkezni s ez hoz csak egy kis élénkséget a színház világban.

Művészkörökben egy fiatal nagyváradi táncos sikeréről beszélnek most nagyon sokat. Szilágyi Berta, a 15 éves ragyogó szép kis urileány pár nappal ezelőtt végezte el nagysikerrel Nirscl Emília, a budapesti Operaház balerinájának iskoláját, ahonnan oklevelet is kapott. A fiatal urileány ambíciójánál csak táncakézsége a nagyobb, amit láttunk a télen többször, amikor nyilvános estélyeken fellépett. Szilágyi Berta nem szolgálatban más a nagy táncosnő megünásig ismert, betanult mulatait, hanem szokatlanul bő invencióval alakodásabbnál csodásabb klasszikus táncokat.

Szilágyi Berta édesapja dr. Szilágyi Sándor ügyvéd tavasszal Amerikába megy. Természetesen a tizenöt éves művésznő is áthajózik az Újvilág Komoly programmal indul Szilágyi Berta Amerikába, ahol már szerződés is várja egy nagy filmgyár.

A kisművésznő most búcsúzik Váradtól, a nevelkedett: a jövő hónapban indulnak Amerikába Szilágyi Berta nem fog szégyent hozni a többi, radról elkerült kirosségek.

Árjegyzék.

Alanti olcsó készülnék méret után árak szerint a kiválasztott divatsájon szeri t minden igénye-
ket kielégítő férfiöltönyökraglá-
átmeneti- és téli kabátok

Gergely Gyula ur szabóságában

Bulew Regele Ferdinand 55. sz. al

1. Fekete st. szürke barna és egyéb színű félgypar erős anyagból sacco öltöny méret nagysága szerint... Lei 1850-161 1980-
2. Sima e. különböző színekben, tiszta gypju anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint Lei 2200-161 2350-
3. Divat színekben, f-a gypju anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint... Lei 2780-161 2930-
4. Különböző kifestő külföldi divat anyagból sacco öltöny, méret nagysága szerint... Lei 3280-161 3560
5. Átmeneti, raglán és télikabátok 1750 Ltól feljfel
6. egész finom anyagból salon vagy különleg darabok megegyezett árban készülnék!

Londonból

ősz szövetain megérkeztek!

Elsőrendű munkalólosó szolid árak!

Hackmayer ur szab

Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 2. sz.

Őszi gondok a váradi kirakatok előtt

Nagy a drágaság — és nincsen üzlet

Az őszi itt van, millió új gond szakadt agyszólván minden háztartásra. Új gondok s olyan súlyosak, amelyeket nem képes kiparizni csak az, aki megfelelő anyagi felkészültséggel rendelkezik. Azt hittük, hogy a tavalyi őszi drágaságnál nagyobb már nem szakadhat ránk s most szomorúan kell megállapítanunk, hogy az idei őszi meghozta a legelképzelhetetlenebb kirakatokat.

A kirakatok előtt valósággal megszeplül az ember a hihetetlen magas áráktól. És napról-napra emelkedik mindennek az ára anélkül, hogy a felfelé tendáló számjegy végét beláthatnánk. Soha olyan pangás nem volt a váradi piacon, mint most. Az árak minduntalan mennek feljebb s emellett nincs vásárló, nincs pénz.

— Nem az árak mentek feljebb — mondja a főutcai szövetkereskedő, — hanem a lei romlott le nagyon. Egy angol font ezer lei s egy méter szövet Londonban 23 schilling, ami 1300 leinek felel meg. Most tessék elképzelni, hogy 1300 lei árnaz jön még a szállítási díj, különböző felszámolható költségek és nem utolsósorban a vámdíjak. Most tessék elképzelni, hogy mibe fog kerülni egy méter szövet, mire Váradra ér?

— A belföldi szövetek — a brassói és zugosi — 400—500—600 lei méterre. A cseh áru megfizethetetlen.

— Ezek szerint mibe kerül egy télikabát vagy egy ruha — kérdeztük.

— E pillanatban 8—10 ezer lei egy télikabát, 5—6—7 ezer lei egy közepfinom ruha.

Hogy ki fog tudni most ruhát csináltatni magának, ezt el sem tudjuk képzelni. Egy télikabát ára jóval meghaladja az átlagos tisztviselői fizetéseket s hol marad még a ruha, fehérnemű, kalap, keztyű stb.?

A cipőkereskedésben is azzal fogadnak, hogy nincs vevő. A forgalom a legminimálisabbra csökkent. Az árak ennek dacára alaposan felszöktek. Egy fekete félcipő 650—750 lei, magasszáru sárgacipő 800—1200 leiig. Lakcipő 1500 lei. A női cipők is 800—1200 lei között állnak e pillanatban még.

Női flor harisnya tucatja 1600—1700 lei, magasszáru férfi flórhárisnya 2200—2400 lei, férfi zokni tucatja 1000—1300 lei. Férfi ingek 300—700 leiig, a női fehérneműk árai pedig minden képzeletet felülmúlnak.

A női ruhaszövetek, selymek 400—500—700 lei között ingadoznak. Ugyan csak ezekbe kerül a legkisebb prém is. Talán azért van, hogy a női ruhák kilencven százaléka újból prémdiszes.

A kereskedők végül szomorú jóslatokat tártak elénk az eljövendő drágaságról, gazdasági lecsúszásról. Minden kereskedőnek az a véleménye, hogy rövidesen már a lei vételeket is ezekben, sőt százezreket kell majd lebonyolítani. Ha a lei vásárló ereje még mindig csökken, úgy az árak olyan hullámozása fog bekövetkezni, amire csak a bécsi és budapesti drágasági hullámok idejében volt példa.

*** Ügyvédi hír.** Dr. G. Egyri ügyvéd irodáját Str. Gojdu 38 alól Str. Avram Iancu (Kossuth Lajos-u.) 22. szám alá helyezte át.

*** Meglepetést kelt az a nagymennyiségű női divat és vászonáru,** mely a Körös-parti Áruházba érkezett, melyeket feltűnést keltő olcsó árakban bocsát eladásra. Tisztviselőknek árkedvezmény.

Őtíz éves történelem kerül felszínre

Dr. Roska Márton véleménye a bihari leletről.

A tudományos életben feltűnést keltett az a tudósítás, melyet munkatársunk: Peredy György irt a Bihar község mellett talált őskori leletről és a helyszíni tudósítása s a behozott tárgyak megvizsgálása után, amint a múlt vasárnapi számunkban megírtuk, a biharmegyei történelmi társulat elnöke, dr. Karácsonyi János püspök úgy találta, hogy érdemes meghívni Roska Márton volt kolozsvári egyetemi tanárt, a kolozsvári múzeum igazgatóját az őskori telep megtekintésére és tudományos megvizsgálására.

Roska Márton igazgató, a kiváló archeologus szerdán délelőtt Kolozsvárról Biharra utazott, ahol Tarnóczy Lajos református lelkész vezetése mellett felkereste a telepet, ahol most az ottani cserépgyárak munkásai vágják a gyárhoz való földanyagot. A tudós kutató árkakat vágatott a csontokat, cserepeket rejtő domboldalba és vizsgálatának eredménye az archeologia szempontjából végtelen értékes.

Roska Márton ugyanis kijelentette, hogy a telep, melyet felfedeztek,

Krisztus előtt három-négyezer esztendővel a kőkorszakban keletkezett.

A kőkorszak egyik népe élt és temetkezett a Kösmő partján s a feltárt telep ennek a korszaknak egész kincses házát rejtí magában. Azokon a cserepeken, kőbaltákon kívül, amiket munkatársunk behozott dr. Karácsonyi Jánoshoz, most Roska tanár kutatása újabb szerszámokat, gabona törőket, őrlőköveket, fenőköveket, tűzhelymaradványokat hozott felszínre. Olyan korhatározó dolgokat, amelyek nyíltan beszélnek a tudós előtt arról a népről, amely ott lakott a bihari domboldalon.

De ezenkívül az ásás felszínre hozott még tárgyakat, melyek az Árpádház korából: 1100—1200-ból valók, vagyis; amint már számtalanszor találtak a tudósok, későbbi évezredek multán az Árpádház korában egy másik nép, a magyar temetkezett az ősi temetőre. Egyik nép a másikat váltotta fel a Kösmő partján, amint azt a rétegekben fekvő sírok mutatják s mind egyik ott hagyta az akkoriak a maga kulturális fejlettségét, tudását, egész életviszonyait ismertető, karakterisztikusan kifejező életszükségleti tárgyait.

Dr. Roska Márton tanár szerint

a telep annyira szemléltető, annyira kifejező az egymásra következő sorokat, hogy egész Európában nincsen hozzá hasonló.

A legnagyobb ritkaság a maga nemében és épen ezért a telepet csak archeologusok vezetése mellett szabad megbolygatni. Kijelentette dr. Roska Márton, hogy van egy törvény, amelynek alapján az ilyen tudományos szempontból értékes telepeken az ásást be lehet szüntetni és meg fogja tenni a lépéseket a kormány, hogy a cserépgyárnak az őskori telep területén az ását tiltsa be s a prefektus útján intézkedjék, hogy addig is, míg megfelelő anyagi eszközökkel a tudományos kutatást megkezdik, senki azt a területet meg ne bolygathassa.

Roska Márton egyébként felolvasásokat fog tartani Nagyváradon is a bihari leletről, azokról a korszakokról, amelyeket a kásott csontok mesélnek és a felolvasások jövedelméből fog hozzá a további kutatáshoz. Hat-hét ezer leira van szüksége a Kösmő partján talált két őskori telep feltáráshoz s mivel a múzeum-egyletnek pénzüke nincsen s a kormány sem rendelkezik ilyen célra fordítható összeggel, dr. Roska Márton a művelt közönségtől véli érdekes és értékes felolvasásaival összerakni.

ge a Kösmő partján talált két őskori telep feltáráshoz s mivel a múzeum-egyletnek pénzüke nincsen s a kormány sem rendelkezik ilyen célra fordítható összeggel, dr. Roska Márton a művelt közönségtől véli érdekes és értékes felolvasásaival összerakni.

Virágzó gesztenyék

Kopott, perkálkendős pesztonka ácsorog egy str. Sztaroveszky-utcai péküzlet előtt. Ott, ahol az utca piaccá szélesedik és ennél fogva a házak fölött is több a fellegek nagy-nagy szűrkesége, megáll a kiscseléd s kék szemével rajtafeledkezik az égi magasságokon.

— Mit bámulsz Juliska? — kérdezi tőle egy kézenvezetett, öntudatos képviselője a jövő generációnak.

Juliska ölbekapja a négy-öt éves csemetét, magasra emeli az Első Nagyváradai Kenyérgyár és a Pacsay—Czitrom szabóüzlet kirakata előtt:

— Nizze ides maga is a szent gesztenyefát.

Október közepe. Vigasztalanul szemtel a komisz, hideg, kitartó eső. De ott, ahova Juliska ujjai merednek, friss, májuseleji pompában diszlik két gesztenyefa. Egymás mellett, mint idővel harcoló utóvédjei a régen visszavonult tavasznak, huzzák ki magukat legényesre és gyújtják mámorukat fehér viráguk szirmain a szent gesztenyefák. Olyan furcsa, olyan japános így, ahogyan Juliska nevezi őket: „szent gesztenyefák”.

Társaik az öreg járdaszéli sorban, kopaszon, cinikusan csodálkozhatnak — mi ütött a két bolond fácskába, mit akarnak tél küszöbén lelkük kiforgatásával? Kitérdekel a két fának csodálatos megnyilatkozása, holott a tapasztaltak már tudják, fölösleges minden költői erőlködés...

Mégis, utoljára a zimankós napokban a fehér gesztenyevirágok minden meglevő életet magukhoz vonzanak.

— Nizze — mutatja Julis — a madarak is odaszállanak, csak azon a két fán csirippolnak, becsapta őket a két gesztenyefa.

A két gesztenyefa csakugyan becsapta a madarakat. Becsapott egy percre bennünket is. Illuziót nyújtott s ez a nevetés, játékos gesztusa megéri neki, hogy holnap ráébred az önmaga becsapódására is. Egyelőre pedig kegyelmesen fogadják a szent gesztenyefák a környékbeli uccák pesztonkáinak, gyermekeinek és madarainak a hódolatát.

(—)

Barics Gyula Amerikába megy

Budapesti tudósítónk írja: Barics Gyula, a kiváló baritonista, aki a múlt évadban a nagyváradi színház művésze volt, súlyos idegbajából a Morawcsik klinikán kezelte magát. Barics, akit csak súlyos betegsége miatt nem tudtak szerződteni a magyar főváros színpadjai, most Amerikába készül. New-Yorkban él az öccse Barics Lajos cukrász, aki most beutazási engedélyt küldött bátyjának. Baricsnak az a szándéka, hogy kitanulja a cukrászmesterséget és csak néha lép fel magyar dalokkal valamelyik new-yorki hangversenyen.

Szülők figyelmébe!

Gyermek háziatyák, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivételig, ugyiszintén minden kézmű-, rövidruha- és női divatcikkek olcsó szolid árban beszerezhetők

Földesnél, Vlahuta (Szt/ános)-u. 2.

TUNGSRAM

A legjobb villanylámpa!
Mindenütt kapható!

Egy új nagyváradi festőművészről

Uj művész jelentkezik. Erős öklökkel dörömböl szülővárosa figyelmén, hogy észrevegyék. Münchenből jön, ahol két esztendőn át nélkülözött, hogy tanulhason és tanult, hogy különbet teremthesen a hétköznapiánál. Nem Nagyváradon akar letelepedni. Két évi távollét után csakis azért jött haza, hogy ismerősei és jóbarátai előtt eddigi munkái révén megmutassa: nem volt hiábavaló az a bizalom, amivel néhányan kísérték a kifejlődését. Egymás hátára-hegyére szaporult helyi tárlatok sorozatában joga van a bemutatkozásra. Kiállítás után ismét visszatér Németországba.

Ki ez a fiatal piktor?

Három-négy évvel ezelőtt, amikor Barát Móricnak még a Szent János-uccán volt a festőiskolája, a kis dilettánsok között ott körmölt, koptatta a szent Ruzicskai Györgyis. Amikor aztán az iskola feloszlott, Ruzicskai összeszedett egy pár száz lelt s magabizó tehetségek tiszteletreméltó vakmerőségével nekivágott az ismeretlen nagyvilágnak.

Ma a müncheni akadémia végzett növendéke, forrongó piktor, aki azonban tudja, amit festőnek egy életre már tudnia kell; legfeljebb önnön egyéniségét nem tapogatta még ki teljes bizonyossággal.

Hazahozott vásznai kétségtelenül elárulják, mik voltak Münchenben Ruzicskai kedves impressziói. Fantáziája magán viseli a Böcklin-féle mitológiába való elmerülést, kompozíciós rajzai, studiumai úgy mondják, még Corinth Lovis bravurjait elevenítik emlékezetbe, de kréta és szénrajzaiban, különösen a müncheni uccákról készült képeiben már látni az irányt, a gyors, mozgásfelfogó hajlandóságot, amerre Ruzicskai indulóban van.

Szemben a kész nagyváradi festők egyöntetű tájképei és intériurbeli impresszionizmusával, Ruzicskai képei már csak azért is magukra fogják vonzani az intenzív méretű érdeklődést, mert friss, figurális készsége és kompozicionális érdeklődése a képek szemléltető olyan terpre kalauzolja, amiről mások régóta le szoktatták.

Ruzicskai első kiállítása ma nyílik meg Nagyváradon, a Matula-kereskedésben. A kiállítás egy nagyjövőjű, komoly művészember küzdelmes fiatalságának s úgy reméljük ragyogó karrierjének határmezsgyéjén a legelső mérföldkő, amin a művész pillanatra megpihen, hogy utána fokozott erővel, tehetséggel, ambícióval induljon tovább.

(—)

* Ha izléselesen, divatosan akar öltözködni, keresse föl a Schwartz divattermet Str. Saguna (Kapucinus) 16. szám.

Diák évenruhákat

minden elfogadható árban
kifogástalanul készli

Biró László

Posta (Uri-utca) 24.

Viharvirág

Romain Rolland legújabb regénye
magyar nyelven.

„Minden nemzet szabad szellemeinek, akik harcolnak, szenvednek, de mégis győzni fognak” — ajánlja „Jean Cristophe”-jának befejező kötetét Romain Rolland, akit joggal tart kora legkifejezőbb, legzsenszerűbb és minden perspektívát legszebben átfogó regényírójának a világ szellemi eliteje. A tizkötetes „Jean Cristophe” korunk Odysseiája és Iliásza egyben; a 19. századból második felének és a 20. század elejének politikai, kulturális, gazdasági és szociális harcai dübörögnek ebben a regényben és a modern hősök lelki váltságai, szerelmei, örökség és jókeresései az egészen végigömlő lágy skálákkal teljessé Romain Rolland chef d'oeuvrejének isteni harmóniáját.

Az 1914-ben kitört vérzivatarban a humanizmus életrekelte Romain Rolland. Minden azóta megjelent írása egy-egy vádirat a háború ellen. De talán egyikben sem adja annyira önönmagát, mint legújabb könyvében: a „Viharvirág”-ban, amely Páris három szörnű hónapjának egy szerelmi idilljét rajzolja, finom pasztelszinek gyengéd puhaságával. Páris fölötte vihar dul, teuton ágyúoriasok lövedékei oltanak ki ártatlan emberéleteket. És ebben a viharban összehajtja fejét két kis virág: Pierre, a fiú és Luce, a leány. Pierrenek alig pár hónapja van még hátra, be kell majd vonulnia katonának. De a sors mindkettőjüket megkíméli ettől, ami édes szerelmes életükbe jóelőre ürmecsepet kever. És amikor boldog szerelemtől túlaradó lélekkel nagypéntek estéjén a Notre-Dame egy oszlop mögött összebújva örök egyesülésért esedeznek a Nagy Baráthoz, a karsu gótívek megremegnek, egy robbanás elnémitja a templomi éneket és a compiégnei erdő mellől ágyugolyó halálban egyesíti a két átszellemült arcu emberi lényt.

Romain Rolland teljes Jean Cristophe is legújabb műve, a „Vadvirág”, valamint Stefan Zweig-nak Romain Rollandról írt életrajza és műveinek ismertetése olvasható a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában.

CHIEDETE SEMPRE IL

Eladás csak nagyban

eredeti gyári áron.

Az elismert legjobb minőségű **mieder véd-jegyű** 400 yardos

GÉPCÉRNA

kizárólagos gyári lerakata

Spitzer és Lengyel

rövidáru nagykereskedőknél

Linoleum, viaszos vászon, gumikabátok, szőnyegáru szaküzlete és gyári főraktár

Haas Lipót

Oradea-Mare Regele Ferdinand 5.
(Rákóczi-ut)

Linoleum

Viaszos vászon asztal bevonásához:

78 cm széles méterje Lei 70.—
100 " " " " 90.—
115 " " " " 105.—
Bőrvászon minden színben 120 cm.
széles 140.— Leitől.

futó 67 cméter széles, méterje Lei 167.—
futó 90 " " " " 225.—
ebédőszőnyeg 150×200 " " " 750.—
ebédőszőnyeg 200×250 " " " 1250.—
ebédőszőnyeg 200×300 " " " 1500.—

Strapa futószőnyeg 70 cm. széles
méterje " " " Lei 98.—
Strapa futószőnyeg 90 cm. széles
méterje " " " 120.—
Plüsch ebédőszőnyeg minden nagyságban.
Ottomán-takarók nagy választékban.

750—2000 Lei-ig angol gumizásu.

Ernszt bankár két és fél milliárdos bukása

Tömeges krachok a pesti tőzsde-cégeknél

Budapesti távirati tudósítónk nyomán megírtuk, hogy a magyar hatóságok Bihar-keresztesen letartóztatták Ernszt József bankárt, aki Nagyváradra akart szökni és Biharkeresztesről visszakísérték Budapestre, ahol letartóztatták. Tegnap délutánig — mint ujabban jelentik — összesen harmincan tettek feljelentést Ernszt József ellen.

A legnagyobb károsult eddig, aki kárát a főkapitányságon bejelentette: Klein Gyuláné, a Klein-féle szappangyár volt tulajdonosának egyik hozzátartozója, akiről már tegnapi számunkban megírtuk, hogy 600 milliós követelést jelentett be Ernszt József ellen. Az újabb följelentők között van Török János tanfelügyelő, aki 600.000 coronát követel. Székely János magánzó, aki 10 milliós kárt jelentett be, továbbá Breyer Sándor és Gunszt Lajos, akik 70 millióval károsodtak az Ernszt és társa özsdebizománys cégnél. A rendőrségre érkezett harminc följelentés alapján az itt bejelentett károk összege túlhaladja már az egymilliárd coronát, azonban a cég passzívája összesen két és félmilliárd korona.

A letartóztatás megtörténte után intézkedtek a főkapitányságon, hogy az Ernszt-é Szervita-tér 5. szám alatt levő és lezárt rodahelyiségét a rendőrség emberei nyissák fel és ott foganatosítsák a bűnügyi árlatot. A bűnügyi zárlat foganatosításátán ugyanis, amelynek során lefoglalták az egész irodaberendezést, az iratokat és üzletszerű följegyzéseket, az összesített talált dolgokat beszállították a főkapitányságra. Ezután a főkapitányság emberei Ernszt József Bristol-szállóbeli lakásán elestek meg és ott lefoglalták összes ingóságait, melyeket az előbb említett holmikos csatoltak. Már a kora délutáni órákban megjelentek a főkapitányságon a Gunszt-örökösök és bejelentették, hogy polgári igényük van két és fél milliárd koroná erejéig a tőzsdebizománys aktívájára, mert a Gunszt-örökösök két és fél milliárd korona készpénzt és értéket adtak az Ernszt és Társa cégnek az üzletben való részesedés fejében. A rendőrségen egyzkönyvet vettek fel erről a bejelentésről és ezt az iratot az ügy többi aktáival együtt átküldik az ügyészségre. Egyébent a ma kora délutáni órákban még egy más után érkeztek a följelentések, úgy, hogy a rendőrségen a nyomozást még nem fejezték be és valószínű, hogy még egy-két napig az ügyészség engedelmeivel a rendőrségen tartják a tőzsdebizománysot, hogy a további följelentések ügyében részletesen kihallgassák.

A rendőrséget egyébként egy másik bukása is foglalkoztatja. Tegnap ugyanis a rendőrségen őrizetbe vették a Garai Testvérek bizománys cég két vezetőjét: Kálmán Zoltánt és Roxer Ernőt, akik ellen szintén számos feljelentés érkezett be a főkapitányságra. A mai délelőtti folyamán Nussbaum István, Weisz Zoltán, Baltázár István és Kisteleki Sándor tettek újabb feljelentést a Garai-cég ellen, hogy jelenleg tizenhét feljelentés van ebben az ügyben és a rendőrségen bejelentett károk és követelések összege megközelíti az egymilliárd coronát. A letartóztatás kérdésében valószínűleg az esti órákban történik döntés.

A tőzsdén a megcsappant üzleti forgalom közepette élénken tárgyalták az azizolvenciákat, amelyeknek szálaiz már a rendőrség bontogatja. Ernszt, Ga-

rai, a Róth-testvérek fizetési zavarairól, de nagyon sok tőzsdetag már napok óta tudott és éppen ezért az utolsó időkben nem is kötöttek velük sok üzletet.

Vilmos császár tiltakozik, hogy nevét bevonják a válságba

A száz millió dolláros amerikai kölcsön

A Newyork Herald értesülése szerint Winbrun amerikai bankár különböző amerikai pénzcsoportok képviselője a német kormányhoz tervezetet juttat a nyuitandó 100 millió dolláros kölcsön ügyében. Biztosítékul német magántulajdonosok kötetendők le, melyeknek értéke megfelelő. Németország utasította washingtoni követét, hogy a megkezdett tárgyalásokat folytassa.

Sollingenben, Wiesbadenben és Berlinben erős élelmiszer-zavargások voltak. A rendőrség beavatkozott, számtalan sebesülés történt.

A német válságot sokan úgy tüntetik föl, mintha

a Hohenzollernek és elsősorban a német császár állanának a szélsőséges politikai pártok akciója mögött.

A berlini kormányhoz közel álló körben azonban megállapították, hogy a Hohenzollerneknek semmi közük Ludendorff politikájához, amelyet

Hindenburg is a legnagyobb mértékben elítél.

A föltevésre az adott alapot, hogy voltak, akik Dorndorfbán kísérletet tettek, hogy a császárhoz összeköttetést kapjanak, a császár azonban minden kísérlet elől elzárkózott és

szigoruan tiltakozott az ellen, hogy a nevét belevonják a politikai harcokba, miután a német politika mai szellemével nem is engedti érintetni magát.

Ez a hír sokban erőltetette a túlzó nacionalisták titeokzatossággal manőverező magatartását.

Érdekes vita a kulturtanácsnok körül

A polgármester kijelentése

A városi tanács szombaton délelőtt rendkívüli ülést tartott, amelynek főpontja egy miniszteri átirat volt, az úgynevezett Scoala profesionala foglalkoztató iskolára vonatkozólag. A miniszteri rendelet azt mondja, hogy azonnal helyezték el ezt az iskolát abban a két óvoda helyiségében amit — a miniszter szerint — a város adott át erre a célra.

A miniszter meg is jelöli, hogy ez a két óvoda a Str. Lacatus (v. Lakatos-u.) és a Károly herceg (v. Szilágyi Dezső-u.)-ban van. Egyben értesíti a miniszter a tanácsost, hogy az iskola tanárnőjévé Elena Stefanescu úrhölgyet nevezi ki Galacból.

Dr Soós aljegyző előadja, hogy a jelenleg betegen fekvő Dejeu kulturtanácsosnak erre vonatkozó adatait átnézte, de semmi nyomára sem akadt a szóban forgó iratoknak és valószínű, hogy ezt a fontos ügyet

a kulturtanácsos csak szóbeli tárgyalások útján intézte el.

A városi tanács az óvodák ügyével legutóbb akkor foglalkozott, amikor elhatározta, hogy az összes óvodákat, tehát az említett két óvodát is, városi kezelésben tartja és bevezeti a román tannelvet és a magyar nyelvet kisegítő nyelvnek használják majd. Az óvodák átadásáról azonban egyáltalán nem volt szó. Éppen ezért meglepő most az az értesítés, miután a város a kérdéssel egyáltalán nem foglalkozott.

Mangra főügyész álláspontja az, hogy a tanács igenis tartsa fent az óvodákat. A miniszter rendelete ügyében előbb a régebbi tanácsai határozatokat meg kell nézni s csak azután dönthetnek.

Dr Bucico polgármester azt tartaná helyesnek, ha az összes óvodákat felajánlanák az államnak és azokat az óvónőket, akiket az állam esetleg nem alkalmazna, elhelyeznék a városnál, vagy nyugdíjaznák. Különben is jelenteni kellene illetékes helyre, hogy az óvodák már berendezkedésüknél fogva sem felelhetnek meg felnőtt gyermekek oktatási helyeül.

— Én, — mondja a polgármester — Dejeu kulturtanácsos úrnak számtalanszor megmondtam, hogy ő egyszerű tisztviselője a városnak és csak külön megbízás-

sal tárgyalhat. Sajnos, a kulturtanácsos úr számtalanszor ennek az ellenkezőjét tette.

Dr Mangra ajánlja, hogy a professzionális iskola elhelyezése ügyében, miután a tanács sohasem ajánlotta fel az óvodahelyiséget erre a célra, értesítsék a kormányt, hogy nem ajánlották fel a helyiséget, de nem is megfelelő a kérdéses helyiség erre a célra. Az iskola elhelyezéséről majd másképpen fog gondoskodni a város.

A tanács dr Mangra javaslatát magáévá tette.

Lukretia Borgia

monumentális történelmi film
IV. Borgia Sándor pápa udvarának összes orgiáit és borzalmasságait ábrázolja.

Főszerepben: Paul Wegener, Wilhelm Dieterle, Albert Bassermann, Alfonz Frieland, Liane Haid, Lydia Salomanova, Conrad Veidt és Ania Berber, a filmművészet büszkeségei

Két rész 12 felvonásos film

egy részben

hétfőtől — szombatig

Az „APOLLO”
moziban

Férfi és néiszővetek, vászon, zefir, harisnyák nagy választékban, — rövidárak Szabó és cipészkelek
DNC himző Lei 475 Clerk céna Lei 14

Ha érdeklőben kérem meggyőződni, hogy a legolcsóbb bevásárlási forrás

KLEINÖDÖN cégnél

M. Viteazul (v. Nagyplao-tér) 14. Calea Victoriei (Kolozsvári)-utca sarok

Gyermek kabát . . . 500 Leitől
Leányka . . . 650 "
Női . . . 800 "
Himalája női szveter . . . 550 Lei
Fehér vattás 2 személyes paplan 725 Lei

Egy nagyváradai szabó cég feltűnően olcsó árai

A fokozódó drágaságban, amikor a tisztviselő osztálynak már szinte elérhetetlen áron egy öltözet új ruha, egy felöltő, megfizethetetlen alkalmat nyújt egy váradai szabócég az olcsó és elegáns öltözködésre. Gergely Gyula a Bulv. Regele Ferdinánd (v. Rákóczi-út) 55. szám alatt levő szabóüzlet tulajdonosa az őszi idény beálltakor ez úton is felhívja a közönség figyelmét olcsóságaira. Nagyobb mennyiségű finom kül- és belföldi szövete van raktáron, amelyekből minden versenyt kizáró olcsó áron tud ruhákat, átmeneti és télikabátokat készíteni. Félgyapjú, finom szövetből 1850—1980 leig egy öltözet ruha, tiszta gyapjú anyagból 2200 leitől 2550 leig, divatszínekben 1. a anyagból 270—2930 leig egy öltözet ruha. *Átmeneti-, raglán- és télikabátok már 1750 leitől készülnek.*

Az elegáns szabásról a szakavatott munkások gondoskodnak, tehát nagyon jól teszi mindenki, aki őszi ruháit el akarja készíttetni elegáns fazonban és finom szövetből, ha felkeresi Gergely Gyula férfit szabóságát Bulv. Regele Ferdinánd (v. Rákóczi-út) 55. szám alatt, ahol a felsorolt olcsó árakon megrendelhetők a ruhadarabok.

ÜDONSÁGOK

Várja meg vasárnap este a 9 óra után megjelenő

A VILÁG

HÉTFŐI UJSÁGOT

mert benne lesz a Nagyvárad—Kolozsvar válogatottjai football-mérkőzésének eredményei is.

Egy szám ára csak 2 lei.

* **Biharmegyei képviselők és szenátorok a Kamara megnyitására.** A képviselőház elnöksége tegnap értesítette a vármegyei prefektura hivatalát, hogy a kamara ülészakát október 15-én, hétfőn fogják megnyitni. A váradai és biharmegyei képviselőket és szenátorokat a megnyitásra a prefektusok útján hívják meg. Hodor Viktor prefektus a sürgöny vétele után azonnal értesítette a biharmegyei szenátorokat és képviselőket a Ház megnyitásának idejéről.

* **Sztachó Károly visszahelyezését kéri az Ügyvédi Kamara.** Sztachó Károly törvényszéki bírót az igazságügyminiszter tudvalevően a máramaroszi törvényszékhez helyezte át. Sztachó Károly a vidéki járásbírósnál teljesített szolgálatot az utóbbi időben és mint pedáns pontos bírót, kiváló szorgalommal dolgozott azon, hogy hivatalának restanciája ne legyen. Huszonhat éve bírót Nagyváradon Sztachó Károly és az ügyvédi kar, amely legjobban tudja megbírálni és értékelni egy bírót képességeit, e hosszú idő alatt csak a legnagyobb belismeréssel volt mindig Sztachó Károly iránt. Áthelyezését az ügyvédi kar az igazságszolgáltatás szempontjából nagy veszteségnek tekinti és a Kamara legutóbbi választmányi ülésén behatóan foglalkozott az áthelyezéssel és azt a határozatot hozta, hogy sürgősen interveniálni fog az igazságügyminiszternél az áthelyezés érvénytelenítése iránt, mert a Kamara kérvénye szerint Sztachó Károly munkacere-

jére a nagyvárad-vidéki járásbírósnak föltétlenül szüksége van a jelen körülmények között pótolhatatlannak tartia.

* **Önkéntes tűzoltókat,** (tiszteteket, altiszteteket, legénységet) felhívom, hogy f. hó 14-én, vasárnap délután 3 órakor a tűzoltó lakományban egyenruhában gyakorlatozás céljából okvetlenül jelenjenek meg. Moráriu Gheorghe, főparancsnok.

* **Váradai ügyvédek a kijárók ellen.** A szombat délelőtti tanácsülés foglalkozott az ügyvédi kamara egy átiratával, mely kéri, hogy hivatalos eljárásoknál ne fogadják el a kijárók ténykedését, hanem csupán a felekkel, vagy azok ügyvédjével folytassanak érdembeli tárgyalásokat. A tanács az átiratban foglalt kérelemnek helyt adott és az ügyvédi kamara intenciója értelmében döntött.

* **A Concordia-malom égése.** Budapestről jelentik: A Concordia malomtüzet ma reggelre sikerült eloltani. A tűz oka kideríthetetlen, bár nem kizárt, hogy gyújtogatás. A kárt harmadfél milliárdra becsülik.

* **Bódis üzletét rendőri karhatalommal kinyitották.** A szombati tanácsülés foglalkozott a Bódis-féle ékszerüzlet ügyével is. Bódis ékszerész, a Bazar-épület bérlelője ugyanis ügyvédje, dr. Triff Titus által üzletének két kulcsát a tanácshoz juttatta azon megjegyzéssel, hogy a kilakoltatási ügyben döntsön a tanács belátása szerint. Az ügyhöz Mangra Demeter dr. ügyész szolt hozzá, kifejtve, hogy a városnak, mint háztulajdonosnak érvényben levő bérleti szerződése van Bódis ékszerésszel, miért is a kilakoltatásról szó sem lehet. A főügyész indítványára a tanács az üzlet két kulcsát visszaszámaztatta dr. Triff Titusnak. A tanács délelőtti határozatával szemben azonban a délutáni órákban mégis rendőrségi közegek jelentek meg Wolff rendőrkapitány vezetésével Bódis üzleténél, a kilakoltatási eljárást folyamatba tették és az értéktárgyakat leltárba vették.

* **Makkabea—Egyetértés** bajnoki d. u. 4 órakor, amely mérkőzésekre mindig egyik csapat a legjobb összeállításban áll ki, így szép és izgalmas mérkőzésre számíthatunk, előzőleg 2 órakor Sz. S. E.—Bihorul bajnoki.

* **Házasság.** Bleyer Mária és Popper László f. hó 16-án, kedden déli 12 órakor tartják a Cion-templomban esküvőjüket, melyre rokonaikat, barátait, ismerőseiket ez uton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

Kertész Nelly és Rosenberg Jenő szívesen látják ismerőseiket és barátjaikat a f. hó 14-én, d. u. fél 3 órakor Zöldfa-utca 3. szám alatt tartandó esküvőjükön.

Farkas Bözsike és Tóth Kálmán vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket a körösparti református templomban.

* **A Kath. Legényegylet szüreti mulatsága.** A Kath. Legényegylet e hó 21-én, vasárnap tartja meg hagyományos szüreti mulatságát, melynek bizonyára érdekességet kölcsönöz az, hogy a Kath. Kör újonnan renovált dísztermében ez lesz az első nyilvános mulatság. 21-ike különben is nevezetesen napja lesz városunk katolikus társadalmának, az a nap lesz méltó befejezése az Erdélyi Kath. Népszövetség első országos nagygyűlésének. A szüreti mulatság az eddigieknél is nivósabb program keretében fog lefolyni. Antalffy Margit direkt erre az alkalomra komponált össze egy bájos magyar motívumú táncot. Ezenkívül ének- és zeneszámok tarkítják a mu-

latságot, melynek rendezésében Losonczy Gábor is derekasan kiveszi a maga részét. A bevétel tisztán jótékony célt szolgál, remélhetőleg hozzájárul ehhez városunk minden áldozatra kész közönsége. A meghívók most mennek szét, aki tévedésből nem kapott, de arra igényt tart, reklamálja meg az „Órszem” könyvkereskedésben.

* **KERTÉSZ Str. Rimanóczy-utcai** szövet, posztó, selyem és vászonüzlete utólérhetetlen olcsó áraiival. A cég kizárólag elsőrendű, megbízható árukat szolgál ki.

* **Macalik Alfréd képkiallítása.** A nagyváradai festőkolónia egyik legizmosabb tehetsége, Macalik Alfréd jövő vasárnap nyitja meg ezévi tárlatát a Kereskedelmi Csarnok nagyertermében. Macalik ezuttra meglepően nagy és változatos anyaggal — mintegy 150 képpel — lép a közönség elé. A kiállítás ismertetésére még visszatérünk.

* **Országos állatkiallítás.** A moldvai besszarábiai és bukovinai állatkiallítás október 14-én kezdődik és öt napig fog tartani. A kormány ezt a hírt azzal adta prefektura tudomására, hogy az odautazókat 50 százalék vasuti kedvezményben részesíti.

* **Első Erdélyi Általános Biztosítási Részvénytársaság** nagyváradai főügynöksége közli, hogy irodahelyiségeit Coloma Rimanóczy-utca 7. szám alá helyezte át.

* **Kizárólagos nagyváradai kottaker.** Rózsavölgyi és Társa, Rozsnyai, Wiener Bohem Verlag, Moravetz Testvérek összes kiadványainak a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztálya. Minden kotta megvan.

* **A borbélyok vasárnapi zárórája.** Citan a rendőrprefektus rendeletet adott ki, amely szerint a borbélyüzletek vasárnap csak délelőtt tíz óráig tarthatnak nyitva.

* **Heller és Deutsch helybeli kalapnagyerkeskedő-cég,** mint értesülünk, megvette a Friedländer Herman-féle kalapgyárat és azt a saját cége alatt tovább vezeti. Ezen békeidőben Nagyvárad egyik legnagyobb iparvállalata a háború kezdése óta csak nagyon redukált üzemmellel dolgozott az új tulajdonosok a meglevő, felszerelést a kalap ipar legújabb gépeivel egészítették és a napokban azt teljesen üzembe helyezik és így Nagyvárad ipara egy nagy lépéssel fog előre haladni.

* **Adakozás.** A Ritter-családnak Erdélyi Miklós 100 leit, Hermann Balázsné Vércsorogról 100 leit és 30 leit a városnak küldtek.

* **Aki ezt még nem látta,** meggyőzőhetett volna tegnap este a Bonbonnie új műsorának bemutatóján. Zajos siker volt minden egyes előadott ének- és táncszámnak, úgyszintén a 3 kis bohózatnak is. Ma, vasárnap a tegnapi premiernyújtás megismétlése. Holnap, hétfőn nagyintézet új válogatott intim műsorral. Előadástán parkettán a Barban. Szabad bemenet.

* **Hét és fél leies klasszikus kották** csak a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában kapható.

Kertrendezésekhez

szükséges növényekkel nagy mennyiségben rendelkezem, azok átalakítását illetve berendezését és sítók beültetését legszébb kivitelben vállalom. — Sirkoszoruk halottak napjára legolcsóbban beszerezhetők

CZIRA KERTÉSZET VIRÁGÜZLETE
Plața Regina Maria (Bémer-tér)

Harisnyák, fehérneműek, kötött-árak

Gyermekeharisnyák és gyermekfehérneműek megérkeztek és

mélyen leszállított árakban kaphatók!!!

BERMANN

fehérnemű áruház
ORADEA MARE, (NAGYVÁRAD) SAS PASSA

* **A Színházi Ujság** mai száma részletes beszámolót közöl a szatmári színház megnyitásáról, rendkívül érdekes a budapesti levél és szenzációk a nagyvárad vonatkozású színházi cikkei. Címleplező Zilahy Irén arcképét és Homoky Pál képét közli. A Színházi Ujság egyes száma mindössze 5 lei és mindenütt kapható.

* **Székrekedés.** A budapesti nőorvosi klinika bizonyítványa tanúsítja, hogy a Ferenc József keserűviz gyorsan, biztosan és fájdalom nélkül hat. 13.

* **Husiparosok vasárnapi zárása.** A rendőrprefekturáról nyert értesülés alapján felhívjuk öszes hentes, mészáros iparos társaink figyelmét, hogy vasárnap d. e. sem üzletet nyitni, sem piacot árusítani nem szabad. Mindössze a kóserhúst árusító székekben szabad az árusítást 10 óráig folytatni. A rendőrségnek az élelmiszert árusítók vasárnapi zárójára vonatkozó hirdetés szakmákra nem vonatkozik. A hétköznapi zárás este 8 órakor kötelező. Tisztelettel a Szakosztály Elnöksége

* **Olvasóinknak a legőszintebben ajánlatjuk,** hogy raglán, télikabát és öltöny-szövet szükségletét **SZÉKELY** posztó áruházában Strada Avram Janku (Kossuth-utca 5. sz. alatt) szerezze be, mely cég kelendő megbízható minőségűek és szolid olcsó árai köztudomásúak.

* **Amerikaiak figyelmébe!** Visszatérül duplán az utiköltsége, ha magával viszi az Amerikában annyira keresett és jól fizetett kézimunkákból. Legolcsóbb bevásárlási forrás Weinbergerné, Zárda-utca 1., emelet.

* **FÖLDES modern cimfestő,** Str. Saguna (Kapucinus-utca) 19. szám alatt.

* **Brassói Kozák Dávid és fia,** Európa legjobb, leghirnevesebb cigányprimásai a mai naptól kezdve a Palace-kávéházban elsőrangú zenekarukkal hangversenyeznek. Helyek még előjegyezhetők.

* **A férfi-szabó iparosokat értesitem,** hogy az őszi évadra raktáramat **BÉLÉS-ÁRUKBAN** dusan felszereltem, melyeket meglepő olcsó Engross árakban árusítok. **SZÉKELY** posztó és bélésáruház Strada Avram Janku (Kossuth-utca 5.)

GRACIA
UJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM
Reg. Ferdinand (v. Rákóczi-ut) 23. sz.
(Steiner-ház)
megnyílt!!

Bélyeg-gyűjteményeket magas áron veszek

Bel és külföldi bélyegekből nagy választék. Hiányjegyzékre árkait özlöm. Lelei vagy referencia ellenében választékot is küldök. Erdély nagyobb városaiban bizonyosokat keresek. — A MICHEL 1924. Ára francó 80 lei. Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében. Fogazatmerő, esipes, választékfűzet, egyoldalos és kéoldalos bélyegragasztók, albumok, raktáron. Michel Nechtrag megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében.

Kemény A.
bélyegkereskedő,
Oradea-Mare, Strada Vlahuța 50. szám

* **Batik-tanfolyam.** Iványi Jenő iparművész műtermében batiktanfolyam nyílik. Beiratkozások Str. Pasteur (volt Körház) 47. sz. alatt megkezdődtek.

* **Érkeztek:** Nagyon szép stórok, filével, ág-garnitúrák, miliók, diványpárnák, montirozva és anélkül, különféle fesherneműek, olcsó árban árusítom. Weinbergerné, Zárda-utca 1. sz., emelet.

* **Budapestre utazó hölgyek figyelmébe!** Ruharendelésnél keressék fel Lovásziné Ilona divatszalonját, ahol gyönyörű modell-ruhák igen olcsón készülnek. Szentkirályi-utca 10. II. em. 2-ik lépcső.

* **Tánciskolai jelentés.** Antalffy Margit ez uton értesíti a növendékeket, hogy a Demetrovich-colon 15-én, hétfőn 6 órakor kezdődik, a Reidner-colon 19-én 7 órakor. Baba, deák és felnőttek részére beiratkozni egész nap az iskolában lehet. (Sas-passage.)

* **Utlevél és iskolai igazolvány képeket** legolcsóbban, leggyorsabban készít Mimosza fényképészet Kapucinus-u. 4. Str. Saguna.

* **Koporsók, szemfedelek és tartozékaik nagy raktáramat** — más vállalkozás miatt — a lehető legolcsóbb árban kiárusítom. Ugyanugy vállalkozó temetéseket és hullaszállításokat. Üveges gyászkosci és más temetkezési felszerelések eladó. Saját érdekében kérem Nagyvárad és vidéke igen tisztelt közönségét, hogy szükség esetén üzletemet bizalommal felkeresni sziveskedjék. Szent László temetkezési vállalat Nagyvárad, Str. Alexandru (volt Teleki) 34. szám alatt.

* **Legjobb, kényelmes haskötők** kaphatók csak a kitűnő Kovács Sándorné orvos haskötő készítőnél, Nagyvárad, Nilgesz-telep.

* **Manometer!** súly, mérleg és mindenféle mérő műszer hiteles javítását, telefon felszerelést, valamint a fémipar szakába vágó javítások, megrendelések legszolidabb napiáron való teljesítését vállalja Rajz Andor elektro és precízió mechanikus Oradea-Mare, Strada Cosbuc (Szalárdi-utca 9. szám) Rosenzweig-palota.

* **Kabát, kosztüm, öltöny és ruhaszövet** bevásárlásainál nézze meg a Körösparti áruház szövettömégének választékát, melyhez hasonló csak fővárosi nagy áruházak nyújthatnak, hol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: Kis kadet, új betanulásban, mérsékelt helyárral.

Vasárnap este: Asszonyok bolondja, újdonság 6-szor, bérleten kívül.

Hétfő: Hoffmann meséi, opera repriz "A" bérlet 21. szám.

Kedd: Hazajáró lélek, Kiss Gyula föléptével, bérleten kívül.

Szerda: Szerencsetánc, Sarkadi Aladár vendégfelleptével, rendes helyárral, bérleten kívül.

Csütörtök: Bátor Salamon, bohózat, újdonság először, "A" bérlet 22. szám.

Péntek: Bátor Salamon, bohózat, újdonság másodszor, "B" bérlet 23. szám.

Szombat d. u.: Ártatlan Don Juan, Sarkadi Aladár vendégfelleptével, mérsékelt helyárral.

Szombat este: Aranykakas, énekes-bohózat, bérleten kívül, Sarkadi Aladár vendégjátékával, rendes helyárral.

Vasárnap d. u.: Az Éjkirálynője, mérsékelt helyárral, Sarkadi Aladár vendégfelleptével.

Vasárnap este: Tatárjárás, bérleten kívül, Sarkadi Aladár vendégfelleptével, rendes helyárral.

— **Hazajáró lélek.** Kiss Gyula föléptével Zilahy Lajos nagysikerű színműve, a Hazajáró lélek kerül színtre kedden este bérleten kívüli előadásban. A főszerepeket ezúttal is Jósika, Pogány, Tóth, Harsányi, Galambos, Bereng és Katona játsszák.

— **A Bátor Salamon.** Egy igen érdekes és föltötte mulatságos bohózatot mutat be a színház csütörtökön este s ez a Bátor Salamon, mely kitűnő alakjainál és helyzetkomikumánál fogva állandó kacagásban fogja tartani egész estén át a közönséget. A Bátor Salamon főszerepeit Benes, Körösi, Gálfi, Kertész Manci, Tóth, Misoga, Harsányi, Vigh, Sorr, Balassa, Madas és Béhr Matyi játsszák. A Bátor Salamon bohózat, melynek szerzői már az Ártatlan Don Juanban megkacagtatták a közönséget, ezen darabjukkal föltétlen nagyobb hatást fognak elérni. A darabot Tóth Elek rendezésében fogjuk látni, mely csütörtökön "A" és pénteken "B" bérletben lesz a színház műsorán.

— **Sarkadi Aladár vendégfelleptései.** Négy esti és két délutáni előadásban lép fel Sarkadi Aladár, a Vigszínház kitűnő művésze a hét műsorán. Szerdán este a Szerencsetáncban, szombaton és hétfőn az Aranykakas énekes bohózatban, vasárnap este a Tatárjárásban, szombaton délután az Ártatlan Don Juanban, vasárnap délután az Éjkirálynője énekes bohózatban játszik Sarkadi. Az esti előadások rendes helyáruak, a délutáni előadások dacára Sarkadi felleptére, mérsékelt helyáruak lesznek. A Szerencsetáncban Pintér Zilahy, Borovszky, Galambos és Misoga játsszák a főszerepeket.

MOZI

— **Az Apolló moziban** ma, vasárnap Egy bíró tévedése szenzációs dráma 5 felvonásban. Főszerepben: Aud Egede Nissen. Ezt megelőzi egy rendkívül kacagtató 2 felvonásos vigjáték. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor.

— **"A kincses sziget"** Dorian Film-színház. Stevenson világhírű regénye filmen 5 felvonásban. A kitűnő Dorian-film met egy két felvonásos Seff-vigjáték előzi meg. Az izgalmas kalandor-dráma még vasárnap és hétfőn látható a Dorian Film-színházban. Az előadások kezdete ma, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor, hétköznap 5, 7 és 9 órakor. A mai, vasárnapi 3 óras előadás mérsékelt helyáru.

— **Lukretia Borgia** az Apolló moziban. Hétfőn mutatja be az Apolló mozi az idény legnagyobb és legszebb sláger filmjét. Lukretia Borgia történetét. A monumentális film Borgia pápa udvarának orgiáit és cselszövényeit ábrázolja a leg-tökéletesebb felvételekben. A csodaszép-szerű felvételeken kívül a filmművészet nagyságainak Liane Heaid, Conrad Seidt, Albert Bassermann, Paul Wegener, Wilhelm Dieterle, Alfonz Frieland, Anita Berber és Lyda Salomanovianak művészi tudása és játéka emeli ezen grandiozus filmet a filmművészet legszebb alkotásai közé. A két részes 12 felvonásos film az Apolló egy részben hozza előadásra. Tekintve, hogy a 12 felvonás vetítése teljes két órát vesz igénybe, az előadások pontban 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jegyek minden előadásra előre válthatók.

A takarékos házlásszony

SIDOL fémtisztító
AZUROL kékitő
SIRAX suroló és kézművesport használ

Minden üzletben kapható!

1732

Első Erdélyi Általános Biztosító Részv.-Társ. nagyváradai főügynöksége
irodahelyiségét Str. Rimanóczy-utca 7. szám alá helyezte át.

NAGYVÁRAD

A „Nagyvárad Friss Újság” október 10-iki számában

28.000 lel egy liter embervérér

cím alatt megjelent közlemény valótlán fantázia. Egy banit se fizettünk vérátömlesztésért és alkalmazottaink egyike sem tti meg a 110 kilót, de még nyolcvanát se. Tény az, hogy fiam érckoporsóba lett eltemetve, de mi köze ehhez egy újságírónak, aki olyan felületesen ír, hogy a koporsó 80.000 lei volt, mért nem kérdezte meg Tarsolytól.

néhai **Balaton József** édesanyja
Hant Frigyesné.

Schwimmer és Társa cégből a mai napon kiléptem, nevezett cég további tartozásaiért felelősséget nem vállalok.

Blum Zsigmond

Értesítés

Tisztelettel értesitem az érdekelt közönséget, hogy nagyobb mennyiségben előnyös vétel által sikerült árut beszerezni, amiből üzemenben méret után a kiválasztott fazon szerint férfiöltönyöket, raglán, átmeneti és télikabátokat minden igényeket kielégítően, a mai körülmények között nem létező árban tudom előállítani. Lapokban közölt árjegyzékemre felhívom az érdeklődők szíves figyelmét és saját érdekükben is kérem áruim és a már megrendelt darabok megtekintését, hogy kelő meggyőződésük után kérhessem b. megbízásukat.

Teljes tisztelettel

Gergely Gyula,

uriszabósága Bul. Reg. Fer. 55.

Tőzsdéi Jelentések

Zürich, október 13. Nyitás: Berlin —, Newyork 558, London 2533 egyen., Mianó 2545 Prága 1667 fél, Budapest 0.0307 fél, Bukarest 254, Bécs 0.0078 ötnvolcad.

Bukarest, október 13. Zárlat: Páris 1310, London 980, Newyork 216 háromn., Milanó 985, Zürich 38 háromn., Bécs 30 háromn., Prága 60, Budapest 120.

Valuták: Font 995, frank 1340, svájci 39, lira 980, dinár 245, dollár 220, osztrák 31, magyar 80, szokol 640.

Zürich, október 13. Zárlat: Berlin —, Newyork 557, London 2525, Páris 3385, Milanó 2540, Prága 1665, Budapest 0.0307 fél, Belgrád 64, Bukarest 254, Varsó 0.0006, Bécs 0.0078 háromn.

Magánforgalom október 13-án. A szombati bankközi forgalom lanyha volt. Egyes értékekben kisebb foku emelkedés volt. Magyar Hitel 710000, Osztrák Hitel 136000, Pesti Hazai 4300000, Angol Magyar 117000, Földhitel 370000, Kereskedelmi 1250000, Kőszén 2700000, Salgó 580000, Urikányi 1250000, Magnezit 320000, Kohó 775000, Államvasut 410—420000, Déli vasut 124000, Nova 140000, Ofa 610 ezer, Viktória Butor 21000, Salgó 580000, Rima 118.000, Lipták 39.000, Ganz-Danubius 55.000.000, Láng 180.000, Schlick 120.000, Cukor 3.450.000, Izzó 510.000, Brassó 550.000, Mútrágya 210.000.

Budapest, október 13. A pénteki utótőzsdén az irányzat valamelyest javult és a hangulat sokkal barátságosabbá vált. Az utótőzsdé árfolyamai zárjelben a prolongációs díjakkal a következők:

Bankok: Angol-Magyar 122 (9—10), Hazai 205 (12), Magyar Hitel 738—745 (25—40), Leszámtoló 102 (5—6), Olasz bank 49—50 (1.50—2), Központi jelz. 23 prompt, Osztrák Hitel 138—41 (6), Keresk. bank 1260, Fabank 6400—500, Lloyd bank 35.5 (2) korona.

Pénzüntézetek, biztosítók: Lipótvárosi 23 (2), Egy. Bpest főv. 325, (17), Pesti hazai 4330 (200—210), Első m. bizt. 6.100 (300), Fonciére 530 (30), Pannónia 1.075 (75) korona.

Malomok: Back-malom 98 (4), Borsod-miskolci 225, prompt, Concordia 104 (4), I. budapesti gőzmalom 230 (15), Törökszentmiklósi 58 (5), Gizella 61—2 (6), Hungária gőzn. 130 (10), Victoria 400 (35), Transdanubia 90 (8) kor.

Blányák, téglagyárak: Kőszén 2735—900 (125), Nagybattonyi 245 (8), Salgó 583—90 (20—22), Urikányi 1300 (50) korona.

A SZERENCSE

Írta: Zombory Jenő

25

— De ugyan hogy képzelhet ilyet?
— Hogy én hogy képzelem? Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy ennél szebb utazást még senki se tett a világon, mint ez lenne.

Tulajdonképen én kérdezhettem volna a bárónőt, hogy mikép képzelhet olyat, hogyha vele utazhatom, másokat is vinnék magammal. Ezt azonban már nem mondhattam el neki. A dolog tényleg még megérte vár. Ha azonban a sejtéseim nem csálnak, az utat nem egyedül teszem meg.

Ugy látom csakugyan szerelmes vagyok a bárónőbe. Mit bánom én! Csak egyszer a karjaim között tarthatnám.

Azt mondták, hogy a bárónő férfigyűlölő. Én igazán nem tapasztaltam. Az lehet, hogy erényes, mert még nem érkezett meg az igazi. Miért ne lehetnék én az? Nem tudom elképzelni, hogy ez a csupa élet-asszony végkép lemondott volna az élet örömeiről. Talán csak alszik a vágya. De ha egyszer felebred? Szeretnék a közelébe lenni. Egyébként ő maga is azt mondta, hogyha valakit megszeret, azt szeretni fogja minden törvényes kötelék nélkül is.

Ismét Pesten! A vadászatoknak vége s az egész társaság fenn van. Mr. Billson azt kérde tőlem, miféle élvezet lehet az evv ilondaynak Pesten tölteni egy egész telet. Ha már mindenáron Európában akar maradni, miért nem megy Párisba. Londonba, vagy ott van Davos, St. Moritz, nem is szólva arról, hogy odahaza Amerikában milyen tárt karokkal várnák.

Lehet, hogy igaza van Mr. Billsonnak. Azért mégis olyan jól esik itthon lenni. Meg aztán csak nem árulhatom el Mr. Billsonnak, hogy Perényi bárónő szép szemet tart fogva.

A bárónővel még mindig nem vagyok tisztában. Sokat találkozunk s bár szabad hozzá mennem, mert erre egyenesen felszólított, nagyon gyakran még se élek ezzel az engedéllyel. Jobb ha az asszony önmagától melegsik fel. Már van tiz napja, hogy nem láttam.

Ma délután az utcán találkoztam a bárónővel, amint apróbb bevásárlásait véggezte.

— Tartson velem ilonday, ha nincs jobb dolga. Ugyan mondja miért látom olyan ritkán?

— Nagyon félek.

— Tőlem fél?

— Nem, hanem a következményektől?

— Nem értem, mit akar ezzel mondani?

— Nem szeretném a reménytelen szerelmeseim számát szaporítani, már pedig ha gyakran látom, elkerülhetetlen sorsom lenne ez, hiszen már úgys alig bírok a szívemmel s a bárónő manidnem nyíltan megmondta, hogy kevés reményem lehet.

(Folyt. köv.)

Könyvelésben teljesen jártas tisztviselőt

keres nagyobb iparvállalat, helybeli központi irodája részére. Ajánlatok az eddigi működés, valamint fizetési igények megjelölésével „Oradea-Mare” jellege alatt a Hegedüs Hirlapirodába küldendék.

Meghívó

Az Egyesült Villamossági és Műalmi Részvénytársaság

XIII. évi rendes közgyűlését

Beluson, folyó évi október hó 24. napján d. u. 3 órakor a Belényesi Népbank r. t. helyiségeiben tartja meg, melyre részvényesei tisztelettel meghívja

Belus, 1923 október 12.

Az igazgatóság.

TÁRGY:

1. Az igazgatóság jelentése, valamint az 1922—23. üzleti évről szerkesztett mérleg és számadás előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1922—23. évről.
3. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság r. széve.
4. Az évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
5. Igazgatósági tagok választása 3 évre
6. Esetlegese indítványok.

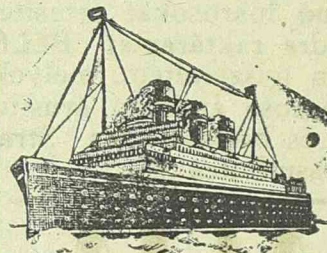
VOLT
MARAD
LESZ

A LEGNAGYOBB

KOTTARAKTÁR

A HEGEDÜS HIRLAPIRODA ZENEMÜOSZTÁLYA

Jól bevezetett ipari üzem
társat keres
500.000 leiel
közreműködés nem szükséges.
Cím a kiadóhivatalban.

Ha jól, olcsón
és kényelmesen,
vesztegzár
nélkül akar
utazni

Amerikába,

ugy hajójegyét

KIRSCHNER és TSA-
szállítási r.-t.-nál

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul (v. Nagypiac-tér) Andrányi ház, amely

a Skandinavian-Amerika Linies
nagyváradai képviselője.

Harmadosztályu hajójegygyel a kikötőig a vonat másodosztályán lehet utazni

Eladó uri magánház

Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-utcán)
4 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, azonnal elfoglalható lakással. Ár: 340.000 Lei. Értekezhetni

„Ardeal”

Str. Ep. Clorogariu (volt Uri-utca) No. 8
Telefon 203. sz. Telefon 203. sz.

Alkotmány és közigazgatás

Irta: Rozsly István, városi h. főpénztáros.
II.

Vivien: „Études administratives“ című művében a közigazgatás főcélját azokban a szolgálatokban látja, amelyeket a közigazgatási hatóságok jogaik gyakorlásával a közszolgálat ellátása közben az egyesek részére teljesítenek.

Miután a közigazgatás általában közfeladatokat old meg, közszükségleteket elégít ki, legfőbb elvei az alkotmányban gyökereznek; konkrét céljából folyóan tehát olyan egységes szervezetté lesz, amely az államcél megvalósítására hivatott. A különféle közszükségletek ellátása a közigazgatás működésében bizonyos differenciálódást idéz elő; így önálló igazgatási ágak keletkeznek, amelyek részben már az államalakuláskor megvannak, részben pedig az államfejlődés további folyamata alatt állanak elő. Az előbbiekhöz tartoznak a hadügy, pénzügy és az államok egymással való viszonylataiban a külügy, amelyek a kevésbé fejlett államokban is megvannak, míg pl. a belügyigazgatás csak a magasabb fejlődési fokon jön létre, mint amely már individuális érdekeket szolgál.

Vannak igazgatási ágak, amelyet, mint a jogszolgáltatás és rendőri ténykedés, mind az állam fennállását, mind pedig az egyéni fejlődést egyaránt szolgálnak. Mind ezek, bár az államcéljának teljesen önálló ágaiként jelentkeznek, mégis szükségképpen egymással szoros kapcsolatban vannak, mert az egyéni fejlődésnek a lehetőségét az államnak a léte maga adja meg és ennek folytán a közszolgáltatási képesség fokozódik. Így pl. ha az állam lehetővé teszi, hogy a közlekedés minél intenzívebb módon fejlesztesse, nemcsak az egyének, de az összeségnek is az érdekét szolgálja. A közfeladatok differenciálódása nagy horderejű a közigazgatásban, mert az maga után vonja a közigazgatás szervezésének a megkülönböztetését is. A közfeladatok széttagozódásának aszerint, amint azok megoldása magára az államra, mint egészre, vagy pedig csupán az egyénekre vonatkozik. A megoldásra váró közfeladat nikénti véghezvitelét a közigazgatási jog állapítja meg, amely tehát a közigazgatás szerveinek a közcélok megvalósítására irányuló ténykedését jogokban és kötelezésekben állítja elénk, valamint megszabja azok működésének határait is. Gyakran előfordul azonban, hogy megfelelő norma hiányában a hatósági szerv az egyes konkrét esetet saját belátása szerint ítéli meg, amikor is a közigazgatás saját apreciációja szerint jár el, hogy a közfeladatot megoldja. Amikor tehát a szabad belátásnak ér nyílik, mint az a rendőri igazgatásban van, diskrecionárizmusról szólnak, elvonttban a szabályozott közigazgatással, amelynek az intézkedése mindig valamely jogszabályon, (törvény, statutum, stb.) nyugszik.

Az olyan igazgatás, amely általános szükséglet kielégítését célozza, országos, amely pedig tisztán helyi érdeket szolgál, partikuláris igazgatás.

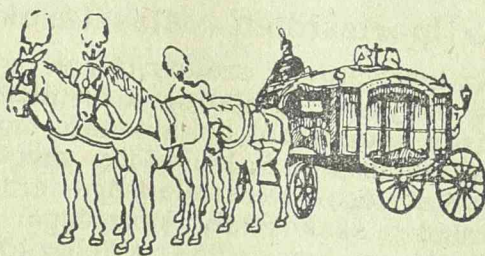
Ezek azonban egymással szerves összefüggésben vannak; u. is. municipális közigazgatás csak akkor lehetséges, ha az országos közigazgatás az összes polgárokra egyformán vonatkozó közfeladatok megoldásáról már gondoskodott. Bennünket különösen a partikuláris igazgatás érdekli, amelynek a típusa a község, mint ahol a legközvetlenebbül nyilvánul meg. Az ér-

dekközösség köre lehet kisebb vagy nagyobb, (nagyközség, város) aszerint, amint kisebb vagy nagyobb területen együttélő emberek közösségéről szólnak; ilyen értelemben közigazgatási község a törv. hat. város, valamint a megye is. A német közigazgatási jog „Kommunalverwaltung“ gyűjtőfogalma alá veszi a városi község, kerület és a tartomány igazgatását is. A közigazgatás területileg tagozódik és pedig aszerint, amint a közfeladatokat megoldani képes. Pl. egy nagyvárosnak már oly funkciókkal bíró hatósággal kell ellátni, amivel kisebb embercsoportot involváló község még nem bírhat. A

A törvényhatósági joggal felruházott város, mint Oradea-Mare városa is, olyan szervekkel bír, olyan feladatokat tölt be, mint a megye s így attól közigazgatásilag függetlenítve van.

Nem így van Franciaországban, ahol valamennyi város és község a „departement“hez tartozik a főváros kivételével. Ez a körülmény az ottani közigazgatásnak mindenestre hátránya, mert nincs tekintettel a falvak és a városok különböző közigazgatási szükségleteire. A területi beosztásnak a célja, hogy az eredményes és jó közigazgatást megvalósítsa.

(Vége köv.)

Halálozás

alkalmával a családtagok saját érdekében kereséssel fel a Germán Károly utóda „Kegyelei“ keresztény temetkezési intézetet, hol a legolcsóbb és legszebb temetéseket rendezik. — Különösen felhívom a közönség figyelmét arra, hogy üzlettem a Sas-passagiban van a vaskereskedés mellett. Oradea-Mare. Teljes tisztelettel:

Germán Károly utóda Tarsoly

Saját érdekében keresse fel

Hajnal és Rózsa

áruházát, J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

Női szövet, kabát posztók, valódi rumburgi vásznak, damasz aszta neműek, finom siffonok, vásznak, belésárak, függöny és ágyterítőre selyem „Tuszor“ és ezerféle cikk érkezett. Nagy raktár paplanokból

Fehérbab

Ó-tengeri és mindenféle termények a legolcsóbb napi áron kaphatók kis és nagy mennyiségben.

BANCA FRONTIERA

áruosztálya, Str. Gen. Mosoiu (Mozoy M.-u.) 2

Női bőr- és kötött keztyűk

Bőr kalapok, jumperek és női harisnyák nagy választékban érkeztek az

Old-Englandba.

Miniszterek bankettiszonyja

Néhány nap óta Londonban időznek a brit gyarmatok miniszterelnökei, hogy a két hónapra tervezett birodalmi értekezlet tárgyalásain részt vehessenek. Alig tették lábukat az angol fővárosba, egyik meghívást a másik után kézbesítették nekik. A legkülönbözőbb egyesületek és testületek szívélyes hangon invitálták meg őket, hogy jelenjenek meg ekkor és ekkor a tiszteletükre rendezendő banketten.

A miniszterelnökök megdöbbenve néztek az aranszegélyű meghívóra. Mr. Warren-ből, Newfoundland miniszterelnökéből tört ki először az elkeseredés.

— Ez mégse járja, — kiáltotta — nem engedjük magunkat meggyilkolni, nem fogjuk magunkat halálra enni. Elég volt a bankett-gyilkosságokból.

Mr. Warren az 1907-ben tartott birodalmi konferencia tragikus incidenseire célt. Ekkor szintén elárastották a miniszterelnököket meghívókkal s a miniszterelnököknek nem volt erejük visszautasítani az invitálásokat. Végigtekint a bankettek, aminek az lett a következménye, hogy Wilfrid-Laurier, dr Jameson és Botha tábornok súlyosan megbetegedtek. Mindhármuknál gyomormérgezést állapítottak meg s valamennyien néhány napig élet-halál között lebegtek.

— Nem akarjuk, hogy ez megismétlődjék — folytatta Mr. Warren — elvégre mi dolgozni jöttünk ide, nem pedig falni!

Smuts tábornok, a Budapesten is járt délafrikai miniszterelnök szintén erősen kelt ki a bankettek ellen:

— Az emberek elfelejtették, hogy az evés tulajdonképpen összeférhetetlen a komoly munkával. Próbáljon valaki egy dus étkezés után megfeszített szellemi munkát végezni! Meg vagyok róla győződve, hogy ez nem fog sikerülni neki. Ha el akarnék menni mindazokra a bankettek, amelyekre meghívtak, akkor naponta legalább négy lakomát kellene végigennem. Hova gondolnak az urak?...

Az angol kormány szakértőket is megkérdezett, mi a nézetük a politikusok bankettjeiről?

Egy szakértő, a francia származású Latry, a következő ételsort ajánlotta:

Natives.

Truite au Bleu.

Ris de Veau Princesse.

Baby Turkey à la Broche—Salade Lorette.

Pêche Dede Friandise.

Ezek az ételek „nem gyilkolnak“, ennél fogva hivatalos helyről is ajánlották a bankettrendezőknak. A brit miniszterelnökök azonban még a könnyű ételsorokkal szemben is rendkívül bizalmatlanok.

— Mikor elbucsuztam a feleségemtől — vallotta meg őszintén New-Zealand miniszterelnöke — megfogadtam velem, hogy egyetlen banketten sem fogok résztvenni. Könnyekkel a szememben arra kért, hogy csak házi kosztot egyek. Én tehát ehhez fogom magam tartani. Családos ember vagyok, gyermekeim vannak és gondolnom kell a jövőre...

A brit miniszterelnökök bankettiszonyáról szelvében-hosszában beszélnek az angol társaságokban. Mindenfelé citálják Baldwin miniszterelnök tréfás nyilatkozatát, amely így hangzik:

Én azt ajánlom az angoloknak, hogy szívük mélyéből szeressék a tengerentúlról körünkbe érkezett miniszterelnök urakat. Csak arra kérem őket, hogy szeretetükkel meg ne öljék őket...

Schvarox Lajos

úri szabó

Str. Postei (Ur-utca) 5

Gummi kabát

különlegességek

Lipót „Linoleum“

gyári főraktárban

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 5. szám

Férfi gummi esőkabát kassmir szövetvel Lei 850
Férfi gummi kabát valódi gypju szövet külsővel, a legjobb angol gummizással, elegáns fassonokban mélyen leszállított áron Lei 1750
Női gummi kabát elegáns fassonokban, kitűnő anyagból . . . Lei 875 — 1190 — 1800 —

Az iparosok zárórája

Nagy a bizonytalanság a város iparosságában körében egyes rendőri őrszemek — azt hisszük — turbulenciája folytán. Ugyanis a kereskedők kölcsönös megállapodása és egyes kollektív szerződések alapján köztudatba ment, hogy az esti záróra 7 órakor van. Ez azonban csak tisztán a nyílt üzlettel bíró kereskedőkre vonatkozhatik, de nem érintheti azokat, akik ily nemű kötelezettségekre nem vállalkoztak. Igaz, hogy a 8 órai munkarendszer a törvény alapján életbe lépett, azonban, különösen az ipari munkánál, hol ma hazánkban a több termelésre föltétlenül szükség van, ennek szigorú bevezetése egyenesen az egész ország közgazdaságára káros. De káros magára a munkásokra is, mert a drágaság aránytalan emelkedése folytán nem képesek sok esetben csakis túlórázással vagy fokozott buzgalommal megkeresni a fenntartásukhoz szükséges fizetéseket.

Ugyanez áll számtalan kisiparosnál is, kik csakis úgy képesek családjukat fenntartani, ha darabszámba vállalt munkájukat túlórázások mellett készítik el. Éppen ezért az iparosság számtalan panaszt terjesztett elő az ipartestülethez, hogy ezen bizonytalan állapot megszüntetése érdekében tegyen lépést, még pedig oly formán, hogy az ipari műhelyek zárórája kozlatozva ne legyen.

Az ipartestület elnöksége ez ügyben fel is kereste küldöttségileg Catana rendőrprefektust. Kérték, hogy az iparosok műhelyzárása, miután arra tételes törvény vagy rendelkezés nincsen, vonassék ki a rendőri felügyelet alól, már csak azért is, mert kellő körülményekkel és elővigyázattal az könnyen kijátszható és mert annak bevezetése a közönségre és közgazdaságra káros. A prefectus ígéretet tett, hogy az ügy kellő bevizsgálása után dönt a kérdésben és lehetőleg azon lesz, hogy az ipar és az ország közgazdasági érdekei szem előtt legyenek tartva. Az ipartestület előterjesztésétől függően a borbély és fodrász szakosztály, valamint a husiparosok szakszervezete is előterjesztéssel élt a 7 órai zárás orvoslása ügyében.

* Ujabb rekord. A Diana sósorszesz elérte a jóság és népszerűség rekordját.

Berdach Jenő, Dentist

Oradea-Mare Strada Regala Ferdinand 5.

Foghúzás	Lei 10
Fogtömés	25
Kaucsukba foglalt fog	50
Fém korona	100
Arany korona	800

Fogsorok azápadlással vagy anélkül, a gyökerek eltávolítása nélkül készülnek.

Vidékilek 24 óra belüli kielégítetnek.

Nyitott és csukott

autók

bérelhetők minden időben Magyarországra is.

Andriská és Rosenbaum

auto garage, Calvin-utca 15. sz.

Telefon 209. Telefon 209.

Ugyanott Michelin Cable auto gummi és benzín kapható.

Kedvezményes tűzifa az iparosoknak

Felhívjuk az ipartestület tagjai figyelmét arra, hogy tűzifa szükségletüket az ipartestület útján rendeljék meg, mert amellyel, hogy a fát kedvezményes áron kapják, a megrendelés után az iparos menház is támogatásban részesül. Tisztelettel az ipartestület elnöksége.

A villamoságók új árai

Az ipartestület villanyszerelő iparos szakosztálya utolsó ülésében úgy határozott, hogy tekintettel a beszerzési árak emelkedésére, a magas adóztatás és újabban felemelt lakbérekre a villanyágók árait egységesen a következő árakban fogják forgalomba hozni: Körte alakú 5-től 50-ig 40 Lei, matt 42, gömbalakú 46, matt 48, gyertya alakú 48, matt 50, tangó alakú 48, matt 50, fél vattos égők: 25-ös 55 matt 57, 40-es 64, matt 66, 60-as 76, matt 78, 75-ös 87, matt 89, 100-as 115, matt 117, 150-es 187, 200-as 249, 300-as 357, 500-as 472, 750-es 494, 1000-es 690. Tisztelettel a villanyszerelő iparosok szakosztálya.

Az ipartestületi választások

Az ipartestületi szakosztályok vezetősége nagyban foglalkozik a testületi választások alkalmából beküldendő tagjaik megválasztásával. A kölcsönös megértés és a választások zavartalanossága érdekében minden szakosztály készséggel veti magát alá az ipartestület előkészítő bizottsága által hozott javaslatnak, mely szerint a bizottság által kijelölt számú tagokat választanak csak meg. E szerint a 43 előjárósági tag helyére az egyes szakmákból az asztalosok 4-et, csizmadíjak 3-at, cipészek 4-et, festők 3-at, husiparosok 4-et, sütők 1-et, borbélyok 2-öt, villanyszerelők, órák és ékszerészek, cipőfelsőrész készítő, ácsok, szűcsök, timárok, fazekasok 1—1-et, kocsigyártók, női szabók, bádigosok, lakatosok 2—2-öt, f. szabók 3-at, a kőműves és építész szakmán levők 4 megbízottat fognak az előjáróságra beküldhetni. — Vannak egyes szakmák, melyekben egyrészt a szervezőtehetség, másrészt a kevés számú tagok miatt nem állott módjában az előkészítő bizottságnak tagokat kijelölni, ezen szakmákat azonban az illető rokonszakmák fogják az előjáróságban képviselni.

Az iparosmenházért

Mind nagyobb és nagyobb az érdeklődés az ipartestület által rendezendő műsoros táncestély iránt, melyek méretei a városban eddig tartott mulatságokat jóval felül fogja mulni. Ugy külső fény, mint belső tartalom biztosítja ezt. A bál fővédnökségét M o s o i u tábornok fogadta el, míg a védnökök és diszelnökök sorában van dr. Hodor Viktor prefektus, dr. Bucico Coriolán primar, Olteanu tábornok, dr. Lázár Aurél, dr. Zigre Miklós, Coroi Sándor pénzügyi igazgató, Catana Aurél rendőrprefektus, dr. Mangra Demeter főügyész, Kőszeghy József műszaki tanácsos, Bazili Mihály villamosmű igazgatója, kik mindannyian kész örömmel vállalták a nekik szánt tisztséget. Ezenkívül diszelnökség és elnökség is lesz, melyek sorában lesznek a város neves vezető férfiai. A rendezés szíves Lebovits Rudolf vigalmi bizottsági elnök kezébe futnak össze, ki elnöktársai és ifj. Cser János, Ungerleider Mór, Vinkler Szidor, Novomeszki Imre és Szalavetz Manó főrendezők segítségével fáradhatatlanul dolgozik az est sikeréért. A művészi számok

és hangulatos aktualitással gazdag műsort Losonczy Gábor tanítja. Az estély november 10-én 8 és fél órakor lesz a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben. Az iparos családok gazdag büffét állítanak össze.

Iparos-gyűlések.

Az Ipartestületi előjárók megválasztása érdekében az egyes szakosztályok a napokban fogják gyűléseiket megtartani.

Az órák, ékszerészek és aranyműves iparosok 14-én, azaz ma vasárnap d. e. 9 órakor, az Ipartestület helyiségében,

A szobafestők, mázoló, cimpfestők és aranyozó iparosok ugyancsak 14-én d. e. 9 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében.

Az építők, kőműves és ácsiparosok gyűlése 15-én, azaz hétfőn d. u. 4 órakor az Ipartestület helyiségében

A lakatos-iparosok gyűlése pedig 15-én, azaz hétfőn d. u. 6 órakor ugyancsak az Ipartestület helyiségében lesz megtartva.

Gyerek svettarek, harinyák és mindenemű kötött áruk legolcsóbban

MOLNARNÁL,

Reg. Ferdinand (Rákóczi) ut 9.

Felbárhidán

42 k. hold tagbirtok eladó

A feltételeket közli: dr. Imrik Gusztáv ügyvéd, Gen. Bertelot (Sal Ferenc)-utca 17.

Festéküzlet

Mindenféle festékek legolcsóbb árban kapható. **Biró**

Str. Vlahuta (Szent János-utca.) 32.

Gyermeke lesz

a legolcsóbban a korszak, ha gyermekkoszóját

Szőke Miklósnál

Vlahuta (Szt. János-u.) 22. sz. sz. be
Ugyanott új huzatok, ernyők, gumizások és mindenemű javítások a legolcsóbban és leggyorsabban készülnek.

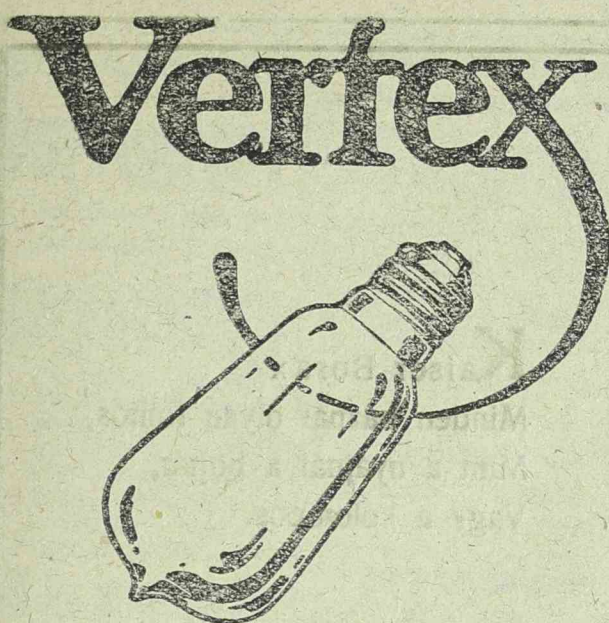
Kárpitos

munkákat elsőrendű
művészek készítik:

SIDÁLI MANÓ

Str. Postel (Uti-u.) 2.
Bulev. (Rákóczi-ut) 6.

Angol szövetek megérkeztek! Deutsch posztóáruház

„AESCULAP”

MARQUE DÉPOSÉE

MÁTÉH MIHALY orvosi műszertára

Cluj-Kolozsvár, Niculesa Jorga (Ióka) u. 2.

Lloyd 1820-1183

Románia legnagyobb raktára orvosi műszerekből, kórházi és szanatóriumi berendezésekből. — Állandóan raktáron elektromos készülékek, laboratóriumi felszerelések, betegápolási cikkek és kötszerek, C. Relchert mikroszkopok, röntgen készülékek, lámpák, Quarzlámpák eredeti gyári áron. Record fecskendők azonnali javítás jutányos áron. Áránálattal készséggel szolgálok.

Utleveleket vizumokat

bármely konzulátusnál
a leggyorsabban elintéz

Díjmentes felvilágosítás.

SCHREIER

Ügynökség Stefan cel Mare No. 1.
(Tisza Kálmán-tér 1.) vármegyeháza mellett.

„ORIENT”

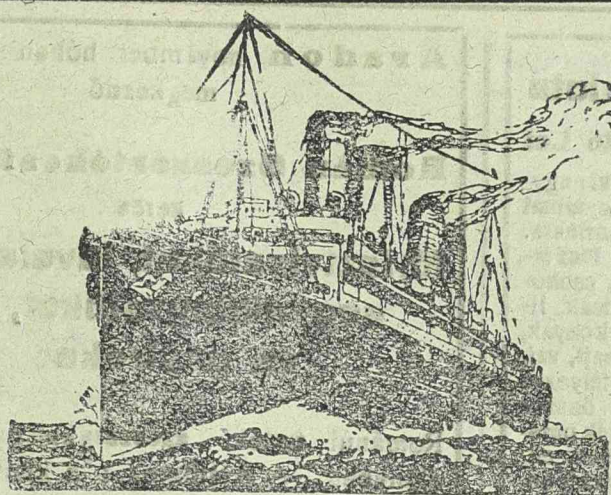
Általános kereskedelmi és bizományi Iroda, Oradea-Mare, Str. Orfelmesterei (Árvaház) No. 2.

Eladó házakat, lakásokat és butorozott szobákat tudunk a város minden részében. Eladunk prima minőségű szárazfát, napi árnál sokkal olcsóbban. 2 m³ föl feljebb bármilyen mennyiségben, díjmentesen házhoz szállítva. Bizományba bármilyen értéktárgyat, porcelán, szőnyeg és ruhaneműket átveszünk. Utilevelet és vizumot olcsón azonnal megszerzünk.

Fordításokat nagyon olcsón vállalunk. Ha házat, szőlőt, birtokot, lakását, butorozott szobát eladni vagy kiadni akarja forduljon bizalommal hozzánk, mert széles összeköttetéseinknél fogva azonnal és diszkrétan elintézzük.

Jómenetű, villanyerőre berendezett modern

gőzmosóda a város központjában, lakással együtt **átadó.** — Cím a kiadóhivatásban.

1715

White Star Line Red Star Line American Line

KÖZVETLEN ÚTVONALAK Bukarest-Temesvár-Nagyvárad és Halmitól

Hamburg Bréma
Antwerpen
Cherbourg-on
keresztül

Amerika
Kanada
Argentina
Braziliába

A „MAJESTIC” a világ legnagyobb hajója.

Prospectust, hajómenetrendet ingyen küld.

N. Brück & Co. FILIALA: ORADEA-MARE
Str. Gen. Mosolu (Mezey M.-u) 7.

Levelezés minden nyelven.

Díjlan felvilágosítás utlevél- és vizumügyben.

IRJATOK AZONNAL!

BYRON STEAMSHIP COMP. LTD. LONDON

M. EMBIRICOS & CO. BUCURESTI, Str. Paris, No. 1.

CONSTANZA direct NEW-YORK

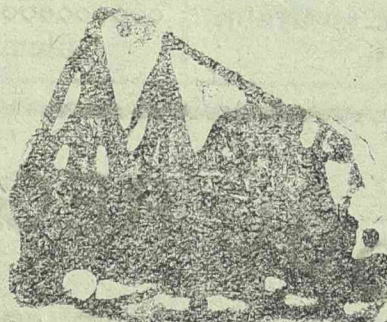
a legnagyobb tengerentúli luxuszőcsőkkel, amelyek Constanza kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba

Byron

gyorsgőzös

CONSTANTINOPLE

gyorsgőzös indul nov. 5-én

Megalli Hellas

22.000 tonnás gyorsgőzös

Atszállítás és vesztegrár nélkül.

Az utazás tartama 16 nap

Az utazás vonatainkon a legelőnyösebb, 50%-al olcsóbb és leiben fizetendő. Kajuttok, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

Lloyd 1208

M. EMBIRICOS & Co. BUCURESTI, Str. Paris No. 1.

COLUMBIA

FEHERNEMŰGYÁR R.T.

ORADEA-MARE, Cal. Aradului (Aradi-ut) 23-25. sz. Sürgőnycim: COLUMBIA.

Gyártmányai

az összes férfi és női fehérnemű a legegyszerűbb comerce árutól a legfinomabb kivitelig.

„CARMEN”

Megnyílt! Megnyílt!
Hölgyiedrász és Manicör Szalon, Piata Unirii
(volt Szent László-tér) 5 ik szám alatt.
Hajmunkák, Parókák, Illatszerek

Vásároljon a termelőnél!

Gyapjuipar Rt. Str. Reg. Ferdinand 13

A gyár összes termékeinek lerakata.
Eladás szigorúan szabott gyári áron.
Telefon 16 63. 1644 Sürgőnycim: Fonal.

Eladó ház.

Sürgősen eladó a város központján egy ház átadható nagyobb lakással és minden célra alkalmas egyéb helyiségekkel, nagy udvarral és nagy kerttel, bármikor elfoglalható. Cím a kiadóban.

Ismeret megas árban veszek arany ezüst és brilliáns tárgyakat

KLEIN

ékszertárház
Avram Iancu (Kossuth-u.) 4

Zongora

rövid, kereszturos, fém szerkezetű kitűnő hangu

Planino

Gebrüder Stingl teljesen új állapotban sürgősen eladó

Sternbergnél

Piata Unirii No. 2
Telefon 13-45

Trafik

berendezés

szép, komplett, eladó.

„Ardeal”

Strada Clorogariu 8.
(volt Uri utca 8. sz.)
Telefon 203.

Aszódinál Sas-palota

Tavalyi tearum tovább is literje 26 Lei

Helybeli és vidéki nagy ságos asszonyaimat meghívom vásárlásra. Tisztán kezelt fűszer-árak, cukorkák, csokoládék, kávék, teák, likőrök, gyógy konyak, gyógy borok, sajt, vaj, lipői túró, estélyekre a legfinomabb összeállítású csemegék pezsgők, tea kenyerek cukorka osztályom külön

legességei Dorian Filmszínház (paszáz) följárálával szemben. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás.

Használt, de jó karban levő

irodaberendezéseket, pénzszekrényeket, írógépeket

keres azonnal megvételre:

1783

a ROMÁN SZESZÉRTÉKESÍTŐ R.-T. ARAD
Ajánlatokat a kiadóhivatalba.

UTLEVELEK VIZUMOZTATÁSAT

leggyorsabban és legolcsóbban elintézi az ENYVESHÁT fényképészeti műterem és futár iroda SAS-palota. Ugyanott fényképek legolcsóbban készülnek.

Szöllősgazdák figyelmébe!

Kiprészelt

szőlőtörkölyt

legmagasabb napi árban beváltunk. Calea Victoriei (Kolozsvári utca) 74. sz. alatt.

* YES-PUDEK, a puderek királynője, csak zöld zárószalaggal valódi.

Aradon november hóban működését megkezdő

Román Szeszértékesítő .-T.

keres

1782

főlisztvisezőket, levelezőket,
segédkönyvelőket, gyors-
és gépirókat

Románul tudók, szeszszakmában jártasak előnyben. — Ajánlatokat a kiadóhivatalba.

Aszfalt- és kátrány

Jedéllemezt

ciszított lemezt, destillált kőszénkátrányt, cerbolintumot, faementet, bitumént, vasleghőszív. és az összes aszfalt és kátrányterméket békéltető minőségben gyárt

887

„GROZIT”

aszfalt és kátránytermékek gyára, Timisoara, gyárodros. TELEFON 11-24. szám.

Kérjen árajánlatot!

Moskovits ipartelepek részv.-társ. Nagyvárad Ládagyára

legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt szállít posta, vasuti és mindennemű csomagoló ládát. — Telefon szám: 3 68

AMERIKAI IRODABU- TOROK, HÁLÓSZOBÁK, EBEDLOK, PARKETTAK

elsőrendű kivitelben és nagy választékban kaphatók

RIMANOCZY műbutor és parkettgyár R.-T. ORADEA-MARE
Strada Clujului 117. :: Telefon 279.

* Blum harisnyái a legjobbak.

Kaiser-Borax

Minden háznál olyan fontos,
Mint a nyájnál a bojtár,
Vagy a kolompós.

53.

Eladó

Rippa községben (Tenke mellett) országot mentén, 50 év óta fennálló jömenetelű üzlet házzal együtt, fűszer-, ital- és trafikengedéllyel. Értekezni RIPPÁN Weiss Imrénél, a Palace pénztárnál Rosenfeldnél, Oradea-Mare (Nagyváradon).

PAULINI L. LILI

francia és angol női divat szabásága

NAGYVÁRAD
Str. Pávei u. 19. sz.

Schwartz ékszerész

Str. Vulcan (Nagy Sándor-utca) 1.

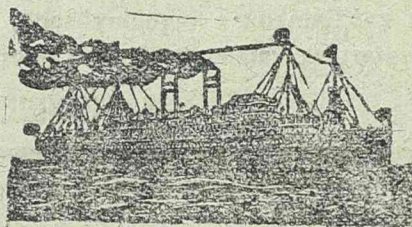
Vesz, elad, cserél
Brilláns, arany és ezüst tárgyakból
dus választék. Saját modern műhely:
készít, javít, átalakít.

LLOYDUL REGAL OLANDEZ

S. A. R.

ORADEA-MARE

EUROPA—BRASILIA
EUROPA—URUGUAY
EUROPA—ARGENTINIA

NAGYVÁRAD

ELSŐ OSZTÁLYU LUXUS ÉS
GYORSGÖZÖSSEL. BEHAJÓ-
ZÁS AMSTERDAMBAN

KÉPVISELET:

CUNARD LINIE S. A. R.

Európa America U. S. Európa Canada.

További felvilágosításért egyszersmint

földmivessék Braziliába való díjmentes utazásért

forculjanak bizalommal

LLOYDUL REGAL OLANDEZ S. A. R. társasághoz
Filiale Oradea-Mare, Rimanóczy-utca 5. szám

Törött aranyat

magas áron veszek.
Óra és ékszerjavításokat jutányos áron eszközöl:

Róth Áron

Sas-passage, Tar-solylyal szemben.

Vas és rézbutor

készítő műhelyemet Szaguna (Kapucinus)-utcaról Cuza Voda Szacsvoay-u. 63. szám alá helyeztem át, ahol gyári árban kaphatók: ágyak, éjjeli szekrények, gyermek-ágyak, összehajtható vas-ágyak, mosdók, vastogasok, sportkoszlik, gyermekbiciklik,

sodronyágybetétek

Kórházak, intézetek és szállodák berendezését jutányosan vállalom.

Szabó, lakatos.

Utlevelekhez, bérletekhez legjutányosabban készítek fényképeket Zenker fényképész Str. I. C. Bratianu (v. Szaniazó-utca) 25. szám.

Varrógépet kerékpárok

ha jól és olcsóan akar
keressen fel

állandóan raktáron.
Varrógépeket, kerék-
párokat veszek, eladók
cserélek és ezekhez
való alkatrészek állandóan
kaphatók.
Javításokat szakszere-
lőn eszközök.

Konrád
műszerész, Baross-u. 10.
és Nagypiacz-tér sarok.

50.000 lei

és kisebb 10-20 és
30 ezres kasszák, kál-
caönböket biztos fede-
zetkeihezre kere-
sünk. Kisebb-nagyobb
birtokok, földmél-
házzal, ingatlanok, há-
zak bérbevehető, va. y
eladók.

SIMON SÁNDOR
bank és ingatlan-
forgalmi irodája
Str. Pável-u. 22.

Parfümerie

D'OR

Reg Ferdinand
Rákóczi út 16.

Bauerné Szabó Julia
megnyitotta
ismét fésű,
illatszer és
játékárú ol-
csó üzletét

Helikon
Kégségeket
vásárol
és elad.

Különlegességek:
porcellán, üveg,
bronce és email.

Nagyvárad
Sada I. C. Bratianu
(Sanizló-utca) 1 az

Kályha

Javításokat és át-
rakásokat vállal
VARGA György
kályhamester

Str. Berkovits F. u. 33.
új kályha 2200
lelért kapható.

Előjáróság Rontó

570 923.

Hirdetmény

Rontó község vadászterülete 1923 okt.
16-án, délelőtti 10 órakor nyilvános árveré-
sen bérbe fog adatni 10 egymásután követ-
kező évre. Kikiáltási ár 500 lei évente. Az
árverési feltételek megtudhatók a várad-szent-
mártoni körjegyzőségénél, a hivatalos órák
alatt.

Rontó, 1923 szeptember 18.

Előjáróság

ANGOL SZÖVETEK

legjobb és legkönnyebb minőségben
rendkívül lassított árban.

Eladás nagyban és kicsinyben

Londonból nagy szállítmány érkezett
az őszi és téli szezonra.

covercot, double-face, felőtű és más
különböző ruhaszövetek: fekete, sötétkék
és fantaisie, legmodernebb és legújabb mintázatu,
legfinomabb kivitelű anyagok. Különösen felhív-
juk a választékos áruk kedvelőinek figyelmét.

„FINTEX“

szabadalmazott kereskedelmi márkára, amely a
szövet bordűrjébe van beszöve és amely finom-
ság, elegancia és tartósság tekintetében felöl-
mulhatatlan és amelynek egyedüli és kizá-
rólagos tulajdonosa az egész világra:

PENDLE & RIVETT
Ltd. LONDON.

Fiókok: Párizs, Milano, Madrid, Cairo, Maroco, Cap-
föld, Melburn, Peking, Rio de Janeiro,
Egyedüli képviselőlet Románia számára:

HENRY ROBERT KENT

angol alattvaló.

Központ: **Bucuresti**, Str. Academiei 45.

Fiók: **Galati**, Strada Domneasca 13.

Első rendű hálószoba és konyha butorok

olcsón kapható.
Mindenféle asztalos
munkát legszebb kivitelben készítek.

Száraz Miklós
műasztalos

Str. Szt. Ladislav Körös-u. 48.

Magánház

Kispesten beköltöz-
hető 3 szobával csu-
kított verandával új
modern butorzáttal
350.000 Leiért eladó.

Bővebbet
„Ardeal“-ban
Str. Postei (Uri-u.) 8
Telephon: 203.

Papírkereskedő segéd

románul beszélő, kizárólag első-
rangú detaillista felvétetik

Mágy és László papírkereskedésében

Meghívó

A Belényesi Faipar Részvénytársaság t.
részvényesait ezennel meghívjuk folyó évi
október hó 24. napján, d. e. 11 órakor
Belényesen, a Belényesi Népbank r.-t. üzlet-
helyiségében tartandó

rendes évi közgyűlésre,

melynek tárgysorozata a következő:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizott-
ság jelentése, a zárszámadások megállapítása,
a tiszta nyereség felosztása, az igazgatórág
és felügyelő bizottság részére a felmentvény
megadása.

2. Az alaptőkének 2,000,000 lelig való
felemelése.

3. Az alapszabályok módosítása.

4. Az igazgatóság kiegészítése és a fel-
ügyelő bizottság megválasztása.

5. Esetleges indítványok.

Beius, 1923 október 10.

Az igazgatóság.

Teljesen új álla-
potban levő angol

Börgarnitúra
(marhabőr)

kitűnő munka löször betéttel alkalmi
vétel

STERNBERG, (Sas-passage)

Nő, ki németül,

franciául esetleg angolul is beszél és zong-
rántani tud 2 nagyobb gyermekhez felvétetik
Bucurest, Str. Romulus. 56.

**UNITED STATES
LINES**

NEW-YORK FELE

Southampton — Chebourg

LEVIATHAN

Okt. 30. Nov. 20. Dec. 15. Brémából
Southampton és Cherbourgól New-Yorkba

GEORGE WASHINGTON

Október 24. December 29.

President Arthur..... Okt. 19 dec. 22.

America..... 31 1.

President Roosevelt..... nov. 7. dec. 12.

President Fillmore..... nov. 21

President Harding..... nov. 14. Jan. 16

Southamptonól és Cherbourgól az elutazás egy
nappal később. Előnyös átlalom áru szállításra.

Részletekre felvilágosítást ad.

UNITED STATES LINES

Romániai vezérképviselőt „Merkur“ Bukarest
Calea Mostor 21. Temesvár Hunyadi utca
8. Gornevitz Liliégasse 15.

Értessítjük a t. közönséget, hogy gyárunk már teljesen fel van szerelve, működését
megkezdte. Gyártunk és javítunk:

vagon- és hidmérlegeket

száli, balanc- és tízedes mérlegeket, tolósúlyos- és közönséges tízedes mérlegeket gyógy-
zerész mérlegeket és mindenféle súlyokat. Kívánatra készséggel szolgálunk ajánlattal.

FLORENCZ mérleg- és súlygyár NAGYVÁRADON
Str. Gilányi-u. 6. Tel. interurb. 1571

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó óra 2 lei
vastag betűs 4 lei

Intelligens huszonnyolc éves izr. jobb iparos nőül venné azon tisztességes hajadont vagy fiatal özvegyet ki őt az önálló-éltáshoz segíti. Leveleket „Bíztos jövő” jellegre a Hegedűs Hirlapírodába kérék. 749H

Oktatás

Angolt Berlitz módszer szerint tanítok. Ugyanett magyar gyorsírást. Cim a kiadóban. 700

Gyorsíró tanfolyamra beiratkozni még lehet. Cim a kiadóban. 750H

G Y O R S Í R Á S
(magyar-német)
GÉPIRÁS
KÖNYVITEL
12 év óta legjobban
DONAT-nál
Str. Gojdu (Beöthy
Ödön utca 30.szám.
ELŐKÉSZÍTÉS
magánvizsgákra.

LAKÁS

Különbejárati szép szoba központhoz közel kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 741

Fiatal, gyermektelen házaspár azonnalra keres egy üres szobát. Cim Str. Vlahuta (Szent János u) 32. Bírő. 686

Keresetetik egy nagy szoba konyhával, vagy két kisebb szoba konyhával, jól megfűtetek, butorral vagy butor nélkül. Romanovici Banca Romanescu, 705

Butorozott szobát keres fiatal házaspár, vagy lakást butorral átvesz. Cim a kiadóra kérék. 706

Különbejárati szobákat szép lakásokat, beköltözhető házakat, suteréneket pénzkölcsönöket leggyorsabban tudunk közveleiteni Pavel-u 5. 758

Főmőlnárt keres a biharpűspökii Margit malom azonnali belépésre ki vám és kereskedelmi örlésben teljes jártassággal bír. Értekezni lehet Neumann Hármaz-utca 4. 721

Háromszobás modern lakás átadó. Kétlakásos. Kertes házeim vannak. Butorozott elegáns garzon lakás kiadó. Butorozott és átadó helyiségeket keresek. Értekezni Balázsnánál, Str. Nicolae Iorga, (Zöldfa-u.) 21. — Telefon 8-15. 765

Fűtést

villanyos körfűrésszel m³-enként 26-30 Lei ért aprózza és be rakva vállalat. Tűzfaméterenként és aprítva megrendelhető

„ARDEAL”
str. Episcopul Clorogariu (v. Uri-u.) 8. Telefon 203

Butorozott szobát azonnalra keresek. Címeket a kiadóra kérék. 615

Négy szobás lakás központban kiadó. Ajánlatot „Lelepesért” jellegre a kiadóra. 742

Eiczerólinóm 2 szobás lakásomat 4-5 szobás lakással május 1-re. Str. Szaroveszky 21., ajtó 1. 733H

Alkalmazás

Érettségizett perfekt irodai munkaerő könyvelésben, levelezésben, géptírásban teljes jártassággal bír, alkalmazást keres. Megkeresésüket a kiadóhivatal továbbítja. 704

Szoptatós dada 2 hónapos gyermekhez azonnali bglépésre keresetetik. Cim Blaué. Str. Castelului (Várkapu-u.) 2., emeleleten. 731H

Idősebb nyugdíjas hivatalnok házvezetőnőnek ajánlkozik egyszerű, magános urhoz vidékre is. Havi 100 leit és jó bánásmódot kér. Cim a Hegedűs Hirlapírodában. 732H

Mindenest keresek, aki valamit főzéshez is ért, azonnali belépésre. Bul. Regele Ferdinand (volt Rákóczi ut) 47. 726

Szakácsnőt keresek jó bizonyítvánnyal Bukarestbe. Cim a kiadóban. 578

Deutsches Mädchen findet guten Posten bei kleiner Familie. Adresse im Zuckerlgeschäft, Theatergasse 4. 725

Helybeil előkelő pénzintézet fiatal, perfect német levelezési tisztviselőt keres. — Gyorsírást és némi bankgyakorlat előny. Ajánlatokat „Pénzintézet” címen a Hegedűs Hirlapíroda továbbítja. 763H

Eladó házak

A város minden utcájában beköltözhető 60 ezer Leitől 3 millióig vannak lakások 1-5 szobáig butorral vagy anélkül, üzletek, suteráineket, szőlők, földet stb. Ha házat, üzletet, lakást, szőlőt, földet butorozott lakást eladni, kiadni, cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám, diszkrétén elintézem azonnal. Bizományba bármit elfogadok.

Weisz Gizi
KÖZVETÍTŐ IRODÁJA
Str. Tipografiei (Nyomda-utca) 4. szám.

Varrógép
Korókpár

Javító műhely és raktár
Felelősség mellett használt és új gépek:

Singer — — — 1000 Ltól
Karika hajós — 2500 „
Iparosgép — — 3000 „

Használt gépet és kerékpárt veszek

H. Eisenberger
Pia'a Mihai Viteazul
Nagyplac-tör 5. szám,
Uj huspiacal szemben.

NICODIMNÉ
közvetítési iroda
Strada Aurel Vlaicu 43.
Rhédey-kert.

Hímzőnők aszur, toledó, filé, horgoló munkánők jelentkezzenek. Str. Paul Chinez (Aulich-utca) 1. Hadapród iskolától balra. 6

Perzsaszőnyegszövéshez tanuló lányokat felveszek Tóthné Gen. Holban (Szécsen-u.) 15 761H

Biztosító irodát keres ügyes üzletszerzőket. Cim a Hegedűs Hirlapírodában. 762H

Feltétlenül tisztességes mindenest főzőnő jó fizetéssel felvétetik. Kervin, Str. Maráti (Lázár Vilmos u) 1. 753H

Szobaleányt és mindenest szakácsnőt keresek. Cim a Hirlapírodában. 755H

Suche intelligentes deutsches Freulein zu einem zweijährigen Buben, Str. Saigligeti-utca 2. 748

Gyermektelen házaspár házmesteri állást keres. Cim a kiadóra kérék. 738

Adás-vétel

Eladó Rákóczi-ut közeli 3 szobás komplett lakás. Van több 1-2 szobás lakás. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u) 4. 2

Eladó filé motívok, aranyterítők, kötött kis és nagy terítők, matyó himzések, himzett és ajtóros terítők. Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi ut) 30., jobbra. 610H

Eladó, kiadó lakást jelentse irodában, 24 órán belül diszkrétén eladom. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u) 4. 1

Jókarban levő cséplőszekrényt és kukoricadarálót megvesz Kövér mérnökiroda Str. Gerliczy 2. 740

Eladó ház Hevesi telepen, beköltözhető 2 szoba, nagy kert, 75 ezer, Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u) 4. 171

Férfi télikabát, hosszú és egy fű télikabát, rövid, eledeő. Cim a kiadóhivatalban. 602

VESZUNK!
szőnyegeket,
butorokat,

teljes lak- és iroda-bereendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk: 1681

Frunkel és Fia
Str. General Mosui 10
Mezey Mihály-utca 10.

Eladó

magán- és bérházak hetvenezer leitől 3 millióig szőlő, birtok, kávéház lelépéssel 6 évi szerződés, vendéglő 1 szobás lakással egy modern 3 szobás lakás melléshelyiségekkel. Ha házat, szőlőt, lakást, birtokot, butorozott szobáját kiadni vagy eladni akarja, forduljon bizalommal hozzám, diszkrétén elintézem.

NICODIMNÉ
közvetítési iroda
Strada Aurel Vlaicu 43.
Rhédey-kert.

Eladó 5-4 méteres smirna sznyeg, egy szép perzsa hencser takaró, divány párnák, zsolnai szerviz, mosdó szerviz. — Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u) 4. 173

Megvételre keresek egy kétajtós fehér ruhaszekrényt. Cim a kiadóban. 577

Eladó Mocvár-u. 7. számú beköltözhető ház 65 ezer, Páris-u. 14. sz. 65 ezer, Görbe-u. 3. sz. 60 ezer, Fugyivásárhelyen 1 hold szőlő, fél ház 50 ezer. Weisz Gizi, Str. Tipografiei (Nyomda-u) 4. 172

Eladó perzsa átvétők és ebédlozönyeg, smirna szőnyegek, kézimunka-estoró, képek, egy jó karban levő sezlon, zöld szövet, ágyszerítő és abroszok, kelin abrosz, 3 m. fekete szövet, selyem paplan stb. Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30., jobbra. 609H

Eladó egy fehér ruhaszekrény és egy antik berakott ruhaszekrény. Cim a kiadóban. 576

Női ingek, nadrágok, lelbchenek, zsebkendők, lámpaernyők, tegyezők, barna bors, kötött ruhák, barna kötött cep. Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 611H

Férfi téli kabát, ebédlo szőnyeg, fűfű bunda, nutria béléssel, sziliskin bundák, frack, lánczó eladók. Str. Paul Chiner (Aulich-utca) 1. Hadapródiskolától balra. 7

Egy komplett ebédlo, szőnyeggel, divánnyal, függő és asztalterítőkkel eladó. Str. Gerliczy-utca 3. 719

Gyermek
Flu és
Leány

CIPÓT
iskola idejére a legjobbakat a

„Fecske” Áruházban
Zsigmond és Adler
cégnél vehet Jorga-u.8.

Megérkezett a Chemnitz lerakatban a legjobb gyermek harisnya. Gyári árák. Str. Cosbuc (Szalárdi utca) 9. bejárat Alapi-u. emeleten. 1681

Perzsa
szőnyegek

Gyári szőnyegek minden nagyságban, hencser takarók, függönyök, hálós szobák nagy választékban. Wertheim-kasszák minden nagyságban, lezártított árák mellett.

Beck
Benjamin

Strada Cozainisano
(Várady Hs.-u.) 11. sz.
TELEFON 17-02. 32.

A román kötegyán vasuti állomás közvelelen közelében egy 140 holdas tagbirtok, mely országot mentén van, tanyai épületekkel együtt azonnal haszonbérbe kiadó. Birkás közvelele területén egy 130 holdas tagbirtok örök áron eladó, tanyai épületekkel együtt. Értekezni Dr. Roxin György Parcul Buzettei (liget) 6. 718

Hamis fogakat, brilliáns, platínát, aranyat magas árában veszek. Kohn és szeréaz, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 7. 828

Egy szép stílu, 6 drb álló ujsománczozott hálós szoba butor eladó. Str. Pacze No. 1. 513

Olcsón eladó együtt 5-4 m. valódi smirna szőnyeg, fekete ébenfa antik szekrény, asztal, írástól, nagy tükör, 2 kép, külön egy faberakásos vitrin. — Cim a kiadóban. 676

Házak eladók. Házak eladók megvásárolni válnak. — Kötészekkel megveszünk. Magánbérbe adunk. Jutalékkal helyettesít Adás-vétel Rt. Parcul Trianon 12. — Értéktőlás ártólás

Eladó egy rövid valódi oroszperzsa kabát. Ferd. király (Rákóczi) ut 17. 764

Perzsa kabát háromnegyedes eladó dr. Meer ügyvédnél. Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10 747

Utkosarak, iskolatáskák, játékok, zománc és aluminium edények, piaci kosarak legolcsóbb bevéadásárai forrása a Farkas áruháza, Str. N. Iorga (Zöldfa-utca) 5. Babajavítás, porcellánragasztás. 254

Beköltözhető, lehetőleg magánházaat keresek sürgősen megvételre. Cim a „Sürgős” jellegre a kiadóra kérék. 737

Kék stor eladó 5000 Leiért. Cim a Hegedűs Hirlapírodában. 754H

Jókarban levő pedálos cimbalom eladó. Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 46. Barta. 752

Két darab nagyon szép szobanővény eladó. Str. Regina Maria (Bémer-tér) 3. I. em. 736

Remélem
tudja már, hogy leggyorsabban intézi el

utilevelét és vizumát

Kolozsvárt, Brassóban és Bukarestben

DEUTSCH és FIA
Intézőirodája
Pannónia kávéház

24 óra alatt
készítünk női és férfi

fehért nemüket
kelengyét,
női és gyermek

felső ruhákat.

Erdős Malvin rózsaszínű üzlete
Plata Unirii (Szt. László-tér) 7. sz.

Olcsón eladó Str. Cimitiului (Temető u.) 4. sz. ház. Bövebbet Oláh közvelele Str. Axente Severu (Bém-u) 6 sz. 745

Eladó Str. Axente Severu (Bém u) 6 sz. ház. Bövebbet ugyanott Oláh közvelele. 746

Jóhangu hosszú fekete zongora eladó. Megtekintethető Str. Axente Severu 6 sz. Oláh Lajonál 743

Használt sőtétkek fűfű öltöny, egy fekete téli kabát, cipők, 12-13 éves leányka ruhák eladók. Str. Cuza Voda (Szacsavay-u) 19. szám.

Beköltözhető magán- és bérházak a város legjobb uccáin és kis szőlők olcsón eladók. — Keresünk egy-két szobás lakást lelépéssel, több butorozott szobát tudunk. Ingatlan forgalmi iroda, Strada Vlahuta (Szent János u) 70. 760H

Birtok, Várad mellett, egyezáznolcvan hold, — prima föld — bérbeadó, felszerelés örök áron eladó. Str. Episcopului Pavel (Pável-utca) 5. 757

Eladó alaszka róka bőruj, sőtétkek kosztüm. Str. Gerliczy 2. emelet. 759

Különfélék

Jumperek és horgolt ruhák a legcsinosabb kivitelben készülnek Iványi-nénál, Colonia Nilgesz (Telep) Reptőlőhid mellett. 707

Egy fiatalember vagy házaspár teljes ellátást kaphat. Str. Vlahuta (Szent János-u) 82. 756

30.000 leit kölcsön adok kezibiztosítókra kisebb tételekben is. Oláh közvelele, Str. axente Severu (Bém-utca) 6. sz. 744

Forékt filéző nők házhoz munkát kapnak. Str. Calvin (Ritók-u) 12. sz. balra. 751H

Zsák. és ponyvajavító műhelyemet áthelyeztem Str. Baross-utca 1. szám alá, Simoa. 739

Magas árban
voszok

brilliáns, arany, ezüst ókszereket és dísz tárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaelást, arany és más hamis fogakat

Fround Benjámín
ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. szám. Széchenyi-szálló épület ékszer alkalmi áron kapható

Órák
szakszerű javítását a legkomplikáltabb kifogástalan

Tiszay
végzi Strada Alexandri (Teleky-utca) 9. sz. alát

határozott árak. Precíz munka

Saját tulajdányu, 5 évben egyszer huzandó asztali

díszóra eladó.